

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

159

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 17

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoia

mai 2023

Director imagine: Anton Gagiu

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Jim Warren

CUPRINS

Gheorghe Valerica Cimpoa/ În căutarea adevărului (76)...4
Anton Gagi/ Părerăa unui cititor...6
Mihai Batog Bujeniță/ Confesiunea...8
Mariana Zavati Gardner/ Poeme...9
Veronica Balș/ "Glia de aur" ...10
Dragoș Niculescu/ Problema timpului...12
Mihaela Cazimirovici/ Poezii...13
Ionel Tomescu/ Semantica analizei...14
George Petrovai/ Procesualitatea istorică...15
Baki Ymeri/ Un scriitor înzestrat...16
Cristina Horotan /Poeme...17
Aura Raluca Bărboi/ Metavers...18
Gruia Cojocar/ Dezlegati de civilizație...20
Simion Felix Marțian / Poeme...22
Vavila Popovici/ Plotin (Neoplatonism)...23
Andrei Breaban/ O zi de neuitat...25
Florica Bud/ Pohta-n cui și alte pohte...27
Adriana Wemer/ Poeme...30
Ovidiu Țuțuianu /Vinovat fără vină...31
Anișoara Laura Mustețiu/ 32
Livia Ciupercă/ Oglindiri...33
Gheorghe Constantin Nistoroiu/Ancestrala-Artă pură...34
Ioana Poenaru/ Dialg peste ocean...36
Elena Buică/ Când coboară soarele-n apus...37
Ion Iancu Vale/ Poeme...38
Elena Oprea/ Semnal de carte...39
Ion Iancu Vale/ Când și Dmnezeu speră...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
Jim Warren

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerica Cimpoa

Colegiul redacțional: Anton Gagi, Florea Turiac, George
Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian
Drăgan, Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Virgil TEODORESCU

Poeme

Virgil TEODORESCU

Plimbarea pe faleză

*Am pus la sare corpul iubitei mele pentru a-l avea toată viața
și după ce-am sărutat-o lung pe gură
am ieșit să mă plimb pe faleza răcoroasă.
Pe faleza răcoroasă se plimbau și borțoșii mei părinți
în hainele lor solide
și de-o parte și de alta a buzunarelor păzea câte un sălbatec jaguar.
Dar dinspre orizontul nemărginit
coborau spre buzunarele părinților mei
nenumărate și fine scări de mătase
pe care vedeam scene stranii,
și-n timp ce ele se petreceau
o luptă navală avea loc în larg,
mai departe rechini ieșeau după pradă
târând în suprafața sânuș impudic al mării.
Părinții mei borțoși și calmi ca o clădire sub bătaia lunii,
mângâiau din când în când capetele jaguarilor puternici
și se plimbau înduioșați amintindu-și viața lor comună
(comunală) pe faleza răcoroasă.*

*Ca să evit întâlnirea cu ei,
care m-ar fi aruncat în cea mai dezordonată deznădejde,
am intrat în prima frizerie
și astfel, fiind forțat în cel mai strict înțeles al acestui cuvânt,
mi-am tăiat veninosul meu păr
în care îmi ascundeam dragostea
sub inele dureroase și reci,
strigatul depărtat : sunt aici, prin munți când rătăcești,
naufragiul și respirația mării.
Dar pe scânduri și pe mâinile frizerului,
acolo unde zăcea părul meu otrăvit,
am revăzut scenele stranii petrecute pe scările de mătase
care coborau în buzunarele părinților mei dinspre orizontul
nemărginit.*

În numele tău plouă

*Voi fi amantul tău cu liliaci pe moarte până la ora cinci până la
șoldul tău
Pentru că numele tău începe cu roza vânturilor începe cu o cange
în șira spinării
Pentru că oricum l-aș răsturna el geme încet
Ca un solz albastru ca un sac cu oase
Pentru că liliacii comploază în numele tău
Și Regina Dragă în numele tău își îmbracă fantoma
Pentru că în numele tău fluturile cap de mort iubește penumbra
În numele tău plouă când cerbii își încurcă coarnele
În numele tău prora navelor răsună dimineața
Și pescarii aruncă cângi în spinarea rechinului
În numele tău surprinzător de limpede se cer țigări și hărți de cristal
Și ruginesc cuiele bătute înăuntru
Și fantomele asatine își pregătesc pumnalele
Prin coridoarele lungi ale somnului*

Siraz

*Calcăm pe un covor de melci (ce mulți)
și îi striveam sub pașii mei desculți, -
plouase și-ncepuse iar să toarne
și coarnele de melc intrau în carne,
ca o zăpadă pătrundeau în mine,
ca roiurile roșii de albine,
ca o zăpadă putredă, de iască,
și talpa mea intră în lava flască,
intrăm în amalgamul fără muchi
până la glezne, până la genunchi, -
melci fără casă, melci cu coarne vechi,
melci ca cercei de vită la urechi,
ca lapte prins în vasele de lut,
melci fără casă, fără așternut,
ocean vâscos cu balele pe bot
pe care noaptea îl străbat înot.*

În sălile norvege

*Voi părăsi deci hornul în care-am stat o viață,
monstru de fum de zgura și de ceață,
te voi lăsa cu tine să mă duci
în insula cu umede năluci,
în sălile norvege cu mobile prea reci,
de fluxuri traversate și câteva poteci,
de lupi răniți și de cocori schilozi,
de urlate de fiară, de scâncete de plozi,
de zăngănit de geamuri sparte și de
fatalul rendez-vous care ucide
dintre un gheb și-un smârc păstrând în minte
sărutul gust al mării crăpată de cuvinte.*

În căutarea adevărului (76).

Calea Vindecării, a Păcii și a Adevărului

Orice moment când gândim, orice emoție și orice sentiment sunt o pledoarie pentru viață, sănătate, fericire, bucurie sau, dimpotrivă, pentru boală și, în final, moarte. - Prof. Dr. Dumitru Constantin Dulcan

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Eu cred că pacea este una dintre cele mai importante beneficii și binecuvântări pe care ni le-a dăruit Dumnezeu pe acest pământ. Totuși, în preocupările din viața de zi cu zi și presiunea care vine odată cu ele, adesea simțim orice altceva, dar nu pace, deși nu trebuie neapărat să fie așa. Libertatea de-a trăi în pace, demnitate și libertate stă la baza creștinismului. Acum mai bine de 2000 ani a venit pe Pământ Iisus Hristos, Domnul Păcii, care ne-a adus o Pace fără sfârșit și se află permanent în mijlocul nostru făcător de Pace. De ce nu a fost și nu este pace în lume? Oamenii se comportă ca și cum nu ar avea-o, o caută, o dorește, suspină după Pace? Dar ce înțelege lumea prin Pace? Lumea păgână dinainte de Hristos, îndeosebi românii, aveau această vorbă despre Pace: „**Si vis pacem, para bellum**”, care în limba română se traduce „**Dacă vrei pace, pregătește-te de război**”. Și vorba aceasta a rămas în cinste până în zilele noastre, când popoarele își justifică teribila înarmare, pregătindu-se de război, „**pentru intimidarea adversarului**” și „**pentru apărarea păcii**”. Dacă la lumea dinainte de Hristos, această înțelegere avea o justificare: domnia ignoranței și a păcatului, după venirea pe pământ a Domnului Iisus Hristos, Domnul Păcii, justificarea să ne pregătim de război este cu totul anacronică, lipsită de sens. Cum să faci pace fabricând unelte de război? Cum să te faci sănătos luând otrăvuri care te îmbolnăvesc? Majoritatea oamenilor de pe planeta noastră acceptă pacea de la „**cutare sistem politic**”, sau de la „**vreun genial conducător de popoare**”, în funcție de zona geografică din care face parte. Sunt interese politice, economice și sociale impuse de politica locală. Acceptarea acestei „**Păci**” care este de cele mai multe ori impusă cu forța și întreținută și manipulată prin toate tipurile de comunicare în masă: televiziuni, radio, internet și alte sisteme aflate sub patronajul celor ce conduc lumea actuală. Este firesc deci, să ne întrebăm: „**Ce oameni pot face pace în**

lume, ce concepție politică poate instaura pacea pe pământ?” La ora actuală există mai multe focare de conflict pe planetă care nu pot fi stopate decât printr-o reșezare a ordinii mondiale. Asistăm la apusul imperialismului unic impus de o parte dintre statele lumii care optau pentru instaurarea unei ordini mondiale unipolare, cu un singur guvern mondial de care să asculte toate popoarele și toți oamenii. Conform unor cercetători de renume mondial pacea apare numai ca o stază între două punctuații (inflexiuni). Conform teoriei lui Niles Eltridge și John Sepkoski (1972), atât în viața individuală și familială, cât și în cea socială, în istoria omenirii și în istoria naturală, perioadele de pace alternează cu perioade conflictuale numite „**punctuații**”. În perioadele de pace, evoluția este graduală: se formează un echilibru personal sau familial; se statornicesc obiceiuri; regimul politic rămâne același; clima, flora și fauna se schimbă puțin și treptat. În perioadele de punctuație apar diverse incidente sau accidente: epidemii, decese, boli, divorțuri, schimbări de serviciu, deschideri sau închideri de întreprinderi, schimbări politice majore, revoluții, războaie civile sau internaționale, prăbușiri de state, schimbări teritoriale, catastrofe naturale, climatice, vulcanice sau meteoritice, ce pun capăt stării de pace, distrug echilibrul anterior și inaugurează un nou echilibru, o nouă perioadă de pace (stază), pe baze noi. Această teorie a fost numită „**teoria echilibrului punctual**”. Cât oare să mai îndure lumea, societatea și natura la dezastrele făcute cu bună știință de omul actual? Oare cât să mai îndure marea portavioanele și submarinele nucleare și tot felul de nave de distrugere? Până când să mai îndure atmosfera, stratosfera și spațiul cosmic din jurul Pământului tot felul de rachete de distrugere în masă, avioane dotate cu arme ucigătoare, sateliți de spionaj și control? Dar pădurea ce se zbate între atâtea „**biblioteci**”? Câte lacrimi să mai curgă peste cei nevinovați? Rănille își spun cuvântul, așa că nu mai comentați binefacerile războiului și trâmbițați victoria morții asupra vieții pe care voi vă ridicați tot mai sus. Sunteți călăuze oarbe pentru pentru ființele ce se zbat în speranță fără să știe ce-i așteaptă . Ce

păcat! Nu vorbesc de cei ce poartă ura în sufletul lor, ci de voi, „**experții lumii**”, cei care urlați în cor „**să fie moarte pe pământ!**” În numele cui? Cine a stabilit care să fie stăpânul planetei? Planeta, ca și întregul Univers, au un singur stăpân, pe creatorul lor, pe Dumnezeu, Creatorul al tuturor lucrurilor văzute și nevăzute. Iisus Hristos, fiul Lui Dumnezeu, a venit „**să lumineze pe cei ce zac în întuneric și în umbra morții și să ne îndrepte pe calea păcii**”. (Luca 1:79). Visăm la o lume unde pacea domnește, unde nu există: foame, durere, orfani, lacrimi, ci doar iubire, bucurie și râset vesel de copil fericit, unde nu religia, nu culoarea, nu naționalitatea, nu limba vorbită sunt importante, ci omul. „**Nu există o cale spre pace, căci pacea este calea**” (Mahatma Gandhi). Atât în viața individuală și familială, cât și în cea socială, în istoria omenirii și în istoria naturală, perioadele de pace alternează cu cele conflictuale. Nu a existat Pace globală, cum nu a existat nici război global. Grav este că acesta din urmă va putea exista, dacă păcatele omenești vor fi înlăturate. Conflictuale se ivesc precum buruienile între flori, dar omul este dator să curețe aceste buruieni care nu sunt altceva decât gânduri și fapte ostile bunului mers al lumii. Ura, invidia, lipsa de încredere în celălalt, lăcomia, gloria dorită sunt cele care împing omul la luptă, război, cruzime. Bunătatea, înțelegerea, iubirea de semenii – dispar din sufletul omului și locul se umple cu ură și dorința de a-și manifesta barbaria ascunsă în suflet și care, dintr-o dată îl stăpânește. Normal, pus în fața repercursiunilor acestei barbarii, omul ar trebui să cedeze, să renunțe la planul său odios de distrugere a celuilalt, dar, încăpățânarea va fi starea anormală a individului lipsit de umanitate, de Dumnezeu. După atâta cunoaștere a ceea ce s-a întâmplat de-a lungul istoriei, privind pacea și războiul, să ne ferim de a ajunge în punctul de care Sfântul Augustin ne înveștea: „**O putere de a vedea totul, se termină cu a suporta totul; O putere de a suporta totul, se termină cu a tolera totul; O forță de a tolera totul, se termină cu a accepta totul; O forță care acceptă totul, se termină prin a fi de acord cu totul.**” Universul întreg este energie, totul este energie diferită condensată și structurată, în așa fel încât să existăm, să fim, să dăinuim această simfonie perfectă; dirijor avem, partitura ne-a fost dată, fiecare instrumentist trebuie să știe să-și acordeze instrumentul pentru un sunet cât mai curat. Este necesar să menținem un echilibru permanent în jurul nostru, fiindcă, am mai amintit cândva de „**Efectul fluturului**”, acele mici modificări ale condițiilor inițiale care pot avea ca efect rezultate haotice, făcând ca anticiparea efectelor pe termen lung să fie uneori chiar imposibilă. A strica echilibrul, a dezarmoniza

lumea, înseamnă a ne distruge, a ne sinucide. Suntem datori să lucrăm pentru înfrumusețarea vieții, să obținem armonia, demnitatea, bogăția ei. Dumnezeu ne-a dat viața, nu pentru a ne bate joc de ea, ci pentru a o preaslăvi. Întreg universul se află în armonie, vibrează armonic, altfel nu ar putea exista. Pitagora, Platon și mulți alții au vorbit despre armonia cosmică. Cosmosul vibrează în armonie prin voința „**Inteligenței cosmice**”, spunea și Omraam Mikhael Aivanhov: „**Dacă vreți să fiți fericiți, dacă vreți să înfloriți, trebuie să vă gândiți la armonie, să vă puneți în armonie cu universul întreg**”. Războiul este stare de dizarmonie. Este o regulă generală a rațiunii că orice om trebuie să caute pacea atâta timp cât are speranța de a o obține. Și această speranță este bijuteria minții. „**Pacea e capodopera rațiunii**”, spunea Joseph Muller (1890-1967), genetician american, educator și laureat al Premiului Nobel, cel mai bine cunoscut pentru munca sa cu privire la efectele fiziologice și genetice ale radiațiilor, precum și pentru convingerile sale politice sincere, cel care a avertizat asupra pericolelor pe termen lung ale emanațiilor radioactive ale războiului nuclear și a testelor nucleare. Important este deci, să căutăm pacea pe cât posibil. Să dăm dovadă de rațiune, tărie și intransigență. Dar, există cazuri în care Pacea nu poate fi obținută prea curând, când puterea de înțelegere lipsește la adversar, când ambiția, orgoliul este nemărginit, cu toate încercările de a-l face să înțeleagă binele, să renunțe la încăpățânarea unor acțiuni care duc la înrăutățirea situației, a vieții oamenilor. În acest caz, pentru ca haosul distrugător să nu planeze, omul va fi nevoit să caute să folosească toate avantajele războiului. „**Pacea nu înseamnă absența războiului, ci înseamnă virtute, este o stare de spirit, de bunăvoință, încredere și dreptate**”. (Baruch Spinoza). Gândurile noastre, dar și acțiunile noastre pot fi liniștite, armonioase, sau zbuciumate și dizarmonioase. Oricum, ele pleacă în valuri spre cei din jurul nostru, rezonază în sufletele oamenilor. De aceea este nevoie ca mai întâi să fim în armonie cu sinele nostru, pentru ca mai apoi să putem rezona cu ceilalți. Armonia nu este predestinată, ea trebuie cucerită cu ajutorul gândirii și voinței. Scopul civilizației este să dobândească armonia. De ce despre Muzică spunem că este „**divină**”? Fiindcă sunetele iubesc armonia. Și noi construim muzica și dobândim armonia ei. În iubire armonia își așterne veșmântul ei asupra sufletelor celor care se iubesc; ele pot fi ființe, sau ființa alături de ceva neînsufletit pe care o însuflețește.

Va urma

PĂREREA UNUI CITITOR

(despre RADU PARASCHIVESCU)

Anton GAGIU

În paginile acestei reviste am mai scris despre anumiți creatori, poeți în special, unii dintre ei numărându-se printre giganții literaturii mondiale, dar mi-am exprimat părerea numai în calitate de cititor sau iubitor de literatură, dacă vreți, nu am veleități de critic literar. Așa voi face și acum cu un scriitor contemporan, pe care personal îl admir ca om, romancier, traducător, comentator de sport (în special fotbal), dar mai ales pentru eleganța stilului, ținuta științifică și de creație, modestie nemăsurată, acuratețe a scrisului... Și pentru că mai are ceva ce nu pot defini, ceva care mă captivează ca cititor sau ascultător, anume: o sinceritate a cuvântului care mă copleșește. Despre cine este vorba? Despre RADU PARASCHIVESCU, un om de cultură desăvârșit, aș putea spune că este un matematician al scrisului, sau poate un inginer, închide fiecare operă a sa, chiar și un articol de sport, cu o ecuație la care nu găsești rezolvarea prea ușor, decât dacă pătrunzi în adâncul spuselor sale, iar pentru asta trebuie să deții instrumentele necesare. Este un fin observator al fenomenelor cotidiene, adică al acelor care au loc frecvent aici și peste tot. Reține și taie cu măiestria unui chirurg neghina din vorbele sau faptele unor oameni care se dau importanți, dar în realitate stau ascunși în colbul nimicniciei și nu pot vedea adevărul ce se profilează în fața lor. Ironia fină a stilului său scoate la iveală adevăruri pe care nu le putem intui din realitatea imediată pe care o trăim sau am trăit-o, pentru că intuiția fină sau profundă nu este la îndemâna oricui, numai un om de cultură profund poate avea o astfel de calitate. În toamna trecută am fost la Târgul de carte „Gaudeamus” organizat de Radio România la „Romexpo” unde am lansat și eu o carte la Editura „Favorit” și am avut bucuria de a mă întâlni cu EL, Radu Paraschivescu, care tocmai își lansase la Editura „Humanitas” ultima sa carte „Podul Diavolului”. A trebuit să stau la coadă ca să pun și eu mâna pe un exemplar. Am așteptat câteva minute și l-am admirat de la distanță pe autor și m-a frapat un amănunt: de regulă scriitorii atunci când își lansează operele afixează un aer de importanță ieșită din comun, poate ca să-și sporească notorietatea, EL era atât de comun acolo în scaunul lui... scriitoricesc, încât m-a uimit. Atunci am înțeles mai bine de ce spiritele mari își fac loc în oameni modești, pentru că numai ei dau măreție momentelor

unice. Luasem mai de mult contact cu opera lui Radu Paraschivescu: de la „Fanionul roșu” apărut în 2005, o carte de sport (premiată de altfel), asta pentru că și eu sunt un mare iubitor de sport; apoi am citit cu multă plăcere „Răcani, pifani și veterani” unde este coordonator. „Fluturile negru” ediția din 2019 m-a captivat, iar cărțile în care i-a la „mișto” (scuzat să-mi fie termenul) politica vremii și desigur politicienii ei precum: Noi vorbim, nu gândim (2015), Orice om îi este teamă, Un partid, doi ani și trei premieri” (2018) m-au umplut și mai mult de admirație pentru acest scriitor. Ultimul care m-a captivat a fost „Podul diavolului”, roman care scoate autorul din tiparul său obișnuit, adică din povestitorul grav, profund se transformă în „policier”, pentru că această carte, chiar dacă nu e în ansamblul său așa, seamănă cu un roman polițist. Autorul investighează, descoperă, pune cap la cap, informații, știri din comunitate pentru a rezolva... cazuri complicate. Acțiunile, pentru că sunt mai multe, nu se petrec la noi, ci ceva mai departe, aici în Franța, un fel de patrie de suflet a scriitorului. Îmi place teribil capitoul „Poduri, legende și blesteme” unde autorul parcă vrea să facă o... istorie a podurilor, nominalizând câteva celebre și pe autorii lor, dar mai ales referindu-se la utilitatea lor pentru omenire, apoi parcă vrea să ne transpună în.. filozofia podului, pentru că sigur există una. „Or, dacă podul poate să semnifice semnarea unei alianțe, de ce n-ar încheia o alianță și cel care-l construiește? Și ce aliat mai de preț ar putea avea constructorul, dacă nu diavolul? Constructorul nu numai că nu-și regretă gândul și fapta, dar persistă în intenția lui scandaloasă. Te bate gândul că poți avea de-a face nu doar cu un inconștient, ci cu un apostat în toată regula. Căci cum altfel să te încârdăsești cu dracul, decât dacă nu te încrezi în Dumnezeu?” Radu Paraschivescu este cu siguranță un inginer al scrisului pentru că ne oferă scheme lingvistice care să ne scoată din tiparele obișnuite ale percepției mesajului unui opere literare. De ce? Pentru că descrie, analizează, pătrunde, întoarce faptele pe toate părțile, pune personajele să îmbrace ținutele lor obișnuite, de oameni normali. De ce? Pentru că e fin observator, are un umor specific bine definit, pentru că scrisul său e dezinvolt, penetrant, atractiv, iar personajele parcă le vezi atunci când parcurgi cartea, în fața ta. De aceea cred eu ca cititor, că Radu Paraschivescu este unic și de neegalat în literatura contemporană și am scris aceste rânduri pentru că operele lui (cele pe care le-am citit) mi-au intrat la inimă și cu siguranță vor sta acolo pentru totdeauna, odată cu autorul lor.

CONFESIUNI

Mihai BATOG BUJENIȚĂ

Sfârșitul lunii aprilie a acestui an era călduros și plăcut mai ales că venea după un început de primăvară cam învolburat cu ploii reci, ninsori, frig și un vânt care ne cam făcuse ceva mai reținuți în ceea ce privește obișnuitele noastre plimbări prin oraș. Trăiam cu mare bucurie și sărbătorile pascale, deși așa cum am mai spus-o, eram patru oameni aparținând de trei confesiuni. Oricum, sentimentul că suntem locuitorii temporari ai aceleiași lumi, cu bunele și relele ei, cu minunile și darurile de care ne putem bucura sunt pentru noi lucruri mult mai importante.

Așadar, invitația la masa de prânz primită de la conu' Alecu pentru a doua zi a Paștelui ortodox ne-a umplut de un entuziasm justificat întrucât știam că buna noastră Aurelia, cu aceste prilejuri, se întrecea pe sine în aranjarea meselor.

Prin urmare, la ora prânzului, deci fix la miezul zilei, ne aflam deja în jurul mesei aranjată în salon, iar ochii ne cam sclipeau de fericire, dar și de prezumtivele bucurii epicureene stimulate de felurile aranjate cu gust și decorate cu un minunat aranjament floral aflat pe mijlocul mesei într-un splendid vas Meissen.

Se poate să fim considerați puțin mizantropi, însă bunele noastre consoarte, recunoscătoare că nu umplem casa cu fini, veri, cumnați, nepoți ori cuscri, ne lasă liberi când vine vorba de întâlnirile cu conu' Alecu. În primul rând pentru că noi ne pierdem vremea discutând tot felul de istorii absolut neinteresante, iar ele au, normal, o mulțime de treburi care de care mai importantă, începând cu coafatul sau cu micile și drăgălașele soarele unde se bârfește atât de delicios încât nici nu ai zice că au trecut secolele peste târgul nostru, atât de stabile i-au rămas obiceiurile și ighemonicurile.

Cel mai mult ne dăduseră bătăi de cap cadourile tradiționale pentru această sărbătoare. După multe aventuri prin tot felul de locuri, găsisem un splendid serviciu de ceai din porțelan chinezesc pentru doamna Crina, unul care părea făcut din aer solidificat și pictat manual cu tot felul de păuni, o temă consacrată a acestei arte. Pentru conu' Alecu un ceas de buzunar Paul Garnier cu capace din aur, dar asta mai puțin interesează, fiindcă era o piesă istorică, autentică, încă funcțională, iar pentru buna noastră Aurelia o eșarfă din mătase, o mică broșă cu turcoaze și o trusă de manichiură pusă elegant într-o cutie din lemn de santal deoarece ea ține foarte mult la aspectul mâinilor.

Cine a spus că a oferi un cadou este o bucurie în

primul rând pentru cel care oferă a fost un om deștept! Toată lumea este fericită, așadar putem spune că ne-am atins scopurile, ceea ce, pentru această sărbătoare, este exact ce ne-am dorit.

Ne așezăm la masă și începem, conform ritualului, cu ciocnirea unui ou roșu. Conu' Alecu este foarte conservator în această privință. Evită spectacolul ouălor multicolore! Doamna Crina ne face onoarea de a participa la acest gest simbolic încărcat de semnificații, iar urarea Cristos a înviat urmată de răspunsul Adevărat a înviat nu este ocolită de nimeni deși, așa cum v-am spus, suntem aici și doi ortodocși, un catolic, dar și un mozaic. Oul, fiert cu multă pricepere de Aurelia, este puțin cleios, ideal pentru a fi asortat cu puțin muștar sau hrean și merge perfect cu țuica de Văleni adusă de colonel de prin părțile lui natale.

Gustăm și o bucățică din cașul proaspăt la care merge de minune firul de ceapă verde, crocantă. Normal, însoțit de un alt păhărel de țuică! Tot acest început are darul de a deschide calea celorlalte bunătați pe care, înfloritoare precum un trandafir sub sărutul divin al zorilor, Aurelia ni le prezintă plină de mândrie.

Primul pe listă este drobul de miel împănat cu ouă de prepeliță ale căror gălbenușuri lucesc precum un soare mic pe fondul gri al drobului. Gustul? Conform așteptărilor, demn de a fi reținut!

Urmează o specialitate a casei, una tradițională aici la mesele pascale, șunca preparată cu semințe de dovleac și servită cu hrean ras proaspăt. O gratulăm pe Aurelia doar cu priviri admirative fiindcă nu se face să vorbești cu gura plină.

Urmează castronașele cu borș de miel, cele care răspândesc în aerul sufrageriei un miros de ierburi primăvăratece. Mda, făcut din bucăți de carne fragedă, coaste, cap și intestine, acrit cu borș de puțină, aromat cu lobodă și leuștean la care merge de minune un ardei roșu sau verde, dar nu prea iute ca să nu-i strice gustul, este prilejul perfect pentru încă un ciocănel de țuică, fiindcă aceasta de pe masa noastră are și calitatea de a nu fi prea tare, cam treizeci grade, deci nu există motive de îngrijorare, nici chiar la vârsta noastră. Ba, mai mult, doctorul Rudeanu, unul dintre acei doctori care nu se încrețesc de scârbă fățarnică atunci când aud cuvântul alcool, ne-a asigurat de multe ori că efectele benefice ale consumului sunt confirmate de știință cu un singur amendament: excesul. Ceea ce ducea de regulă la o replică fermă a colonelului:

- Lasă că nici excesul de prescură ori agheasmă nu cred că ar putea fi doar benefic. Nu că așa fi încercat, dar am această convingere!

Facem o pauză pentru ca să putem primi cu toată încântarea felurile care urmează, iar eu întreb doar așa, ca să dau un prilej de conversație:

- Știu că sărbătorile creștine, în general, își au originile în tradițiile iudaice, însă în cazul Paștelor lucrurile sunt puțin diferite. De ce oare?

- Pentru că, în primul rând, aceste sărbători au semnificații diferite și trimiteri către evenimente istorice diferite. Desigur există și un punct comun:

faptul că evenimentele la care face referire Paștele creștin s-au petrecut acum aproximativ două mii de ani pe timpul Paștelui iudaic cel care se numește Pesach și înseamnă trecere. Evenimentul biblic sărbătorit cu acest prilej, al Pesach-ului, comemorează trecerea poporului evreu peste Marea Roșie atunci când are loc și miracolul despărțirii apelor. Simbolic ne putem gândi la o adevărată eliberare dintr-o așa numită sclavie, de fapt o adaptare a evreilor la modul de viață al egiptenilor, ceea ce ar fi dus la pierderea identității poporului evreu. Este vorba de o adevărată eliberare spirituală, care va fi urmată timp de patruzeci de ani de calvarul unor cumplite experiențe pe drumul către Țara Promisă, timp în care poporul de regăsește, se fortifică și va intra purificat, dar și întărit, în teritoriile strămoșești. Este de fapt modalitatea prin care Moise, într-un fel vizionar, i-a pregătit pentru viitor. Un viitor deloc liniștit sau lipsit de grele și de multe ori tragice încercări.

- Despre acest eveniment se spune că nu ar fi fost dovedit arheologic. Personal nu cred așa ceva, dat fiind că în urmă cu vreo zece ani a fost publicat un material amplu, bine documentat imagistic în care se arată că sub apele Mării Roșii ar exista unele dovezi ale lui. Dar nu asta are importanță, oricum dovezile arheologilor sunt mai mult ipoteze și prilej de controverse științifice decât confirmări ale unor evenimente istorice. Mult mai important mi se pare faptul că Exodul a servit în istoria modernă ca sursă de inspirație și model pentru mai multe grupuri non-evreiești, de la primii coloniști protestanți care au fugit de persecuție din Europa până la afro-americanii care au luptat pentru libertate și drepturi civile. Ori o asemenea memorie afectivă a comunităților nu cred că se poate baza doar pe o scriere de tip ficțional. Ar fi împotriva firii noastre omenești. Nici nu mai spun că lecția dură a deșertului prin care poporul evreu a trecut timp de patruzeci de ani este, dincolo de orice ficțiune, un act de mare voință, cu rezultate care se vor vedea în milenii următoare ale existenței sale.

Colonelul, cu stilul lui mai năvalnic, avea totuși dreptate! O lecție de viață dată unui popor care va dovedi că nu a uitat-o niciodată. Mare om trebuie să fi fost totuși Moise! Că, fie vorba între noi, nici ușor nu i-a fost!

- Îmi aduc aminte că în urmă cu câțiva ani eram la Ierusalim exact în timpul sărbătoririi Pesach-ului. Am avut șansa în acest sejur să văd ceremonia de comemorare a trecerii prin Marea Roșie. Mă aflu pe o înălțime și putem privi întreg spectacolul. Grupuri de evrei de cam două sute de oameni, având în frunte un mic sobor de rabini, sfințele daruri și pe cei care sunau șoferul, intrau pe poarta lui David, străbăteau apoi o distanță de cam cinci sute de metri până la Zidul Plângerii, iar acolo se ținea o slujbă. Sutele de costume ale rabinilor, diferite funcție de criterii pe care nu le cunosc, cântecele, dar și modul în care mulțimile treceau de la un fel de tristețe la bucurie era de natură să impresioneze orice privitor sau participant la această ceremonie. Această amintire m-a făcut să devin oarecum nostalgic, fiindcă trecuseră totuși niște ani,

însă am revenit imediat la realitate când am auzit-o din bucătărie pe draga noastră Aurelia spunând:

- Vine fripturica, boieri dumneavoastră!

Cheful de discuții sau polemici s-a risipit ca un fum, iar în fața noastră, îmbujorată și fericită a apărut, cu tava în mâini, îngerul papilelor gustative. Întreaga figură îi era luminată de bucuria unui foarte previzibil succes. Deși eu unul, mai răutăcios cum sunt, nu am exclus nici faptul că Aurelia dăduse o bună apreciere și unui ciocănel de țuică. De altfel ar fi fost și păcat să nu o facă! Că doar se știe, un bun bucătar știe să folosească în mod complex ingredientele și mirodeniile folosite, aseasonându-le, firesc, băuturii însoțitoare...

Pe masă, sub ochii noștri pofticioși se răsfața platoul cu friptura de miel. O capodoperă de culoare arămie cu miresme de paradis. Mă rog, un paradis al păcătoșilor gurmanzi!

Conu' Alecu ne face cinstea de a ne servi pe fiecare cu o porție generoasă de carne, numai pulpa din spate, iar noi asortăm garnitura: din piure de spanac, salată verde și legume trase la tavă ori untișor amestecat cu leurdă, mărar și roșii mici, chery trase și ele în tigaie, un minut, cu un cățel de usturoi și două picături de ulei. Este evitat cartoful care, chiar dacă este din noua recoltă vulgarizează puțin friptura, iar adaosul de carbohidrați este de natură să ne cam sperie. Mde, vârsta, însă și faptul că avem un doctor prieten...

Evident apare la masă și vinul potrivit, adus într-o carafă specială, una amintind de forma unei lebede, care ne încântă deocamdată vizual. Însă conu' Alecu nu ne lasă pradă disperării ci, cu gesturi de artist aflat la un concurs de angajare, ne toarnă în paharele înalte cu picior subțire, grațioase precum o balerină de la Teatrul Balșoi. Știm că este un vin adus de doctor de prin părțile lui de baștină, de la Nicorești, prin urmare, după ce savurăm câteva înghițituri ascultăm și povestea doctorului:

- Am adus o Băbească Neagră din două motive: primul că merge de minune cu friptura de miel, apoi pentru că simțeam o nevoie firească să introduc în discuție și alte soiuri de vin, din afara zonei noastre. Mai ales că, la noi, ignoranța este cea care ne face să devenim lăudaroși fără nici un temei. Mulțime de gămani sunt convinși că dacă spun: am băut un vin de la Cotnari, nu poți decât să cazi în admirație pentru ei, deși e clar că habar nu au despre virtuțile și calitățile vinurilor.

În timp ce ascultăm cuvintele doctorului, ne regalăm cu vinul cel rubiniu, admirând simplitatea și naturalețea sa cu o puternică notă de originalitate. Reflexele violacee, mirosul de fân proaspăt cosit și cimbrisor care păstrează puritatea aromelor și gustul strugurelui, merg de minune cu friptura de miel și ne fac parcă puțin nostalgici, fiindcă iată, avem cu ce ne lăuda în materie de vinuri, dar nu prea știm să o facem...

→ Continuare în pag. 28

MAELSTROM

- poeme -

Mariana ZAVATI GARDNER

Schimbare

anotimpul se pierde
aleargă... epuizat...
furtuni pe haturi
în case, prin scânduri
printre oameni și animale
ziua se pierde în noapte
fructe uitate pe crengi
în livada cu papagali
... dincolo de timp

Insula cu șerpi

bălți cu nuferi
cu bizoni grași
acoperiți de muște
în ierburi solare
un du-te vino
de păsări migratoare
de căprioare speriate
de lupi ascunși
în ierburi bizare
aripi plutitoare
pe termale albastre
șamani repetați
în ape lunare

Salonul de vară

contempla - în marea de privitori
realitatea în 3D, în perspex,
în lemn, în bronz, în acrilic,
în plastic, fibre optice, ciment...
încerca să afle sens
în tehnici savante
afirma direct:
„pot să fac mult mai bine!”
expoziția din vara aceea
era ca începutul, mijlocul
și sfârșitul unui cuib
de viespi imaculate
nu afla sens în mintea ei
bilingvă și de alte talente

bizar o lua razna prin
capodopere create pe numere
critici superlative pe afișe
geniale în catalogul expoziției
din vara iubirii lor nebune –
... fragmente de sensuri

Închipuiri în pandemie

închipuiri despre hăituirea ursului
ursul se ține ascuns în tușiș
o închipuire bolnavă să fie
despre urs, despre ursul întunericului
despre un invizibil urs colosal
în tușișuri fantastice în noapte
închipuiri despre hăituirea ursului
închipuiri despre visul cu vulpe
închipuiri despre vulpea care țipă
vestește nenorociri iminente
închipuiri despre ghionoaia
ghionoaia care zdrobește gospodăria
închipuiri avertizează plecarea eternă
ale cui închipuiri, ale cui închipuiri?

Impresie

insula ei se tot micșorează
fără somn, privește Tamisa
din Turnul de veghe,
Anne Boleyn
vede corbi agitați fără
satnavs sau hărți virtuale
aerul e-ncărcat de mânie
furtuni mici... furtuni mari...
apar și dispar la-ntâmplare
nouă zile și nouă nopți
priveghi de amintiri de dincolo
lumea ei se tot micșorează
află mai multe locuri din volume
în franceză și latină, dar nu știe
de computere, iphones sau TV-sets
zile de azi, zile de ieri
sunt reduse în jurul gâtului zvelt
până dispar într-un punct...

Destinație: întuneric

ziua copie noaptea
în oglinda
iatacului cu tapet
și anecdote răsuflăte
privește Tamisa
prin fereastra deschisă
de la pervazul cu pernuță
prin iatacul regal se aud
vorbe deghizate-n brașoave
ferecate-ntrebări flămânde
simte tușișuri bolnave
în mintea ei fără hotare
într-un joc inventat –
Anne Boleyn
surfează spre veșnicie
din geamlăc privește
cum coboară, cum se ridică
ceața-arcuită peste fluviu
în drum spre mare
ce-a pierdut?
un vis în iatac
pe fundal de limbi înroșite
forme... copie una pe alta
în oglinda paralizată
de glasuri fără formă
fără de-nceput...
fără de sfârșit...

Edward VI

devine nisip veșnic
un ibis solitar
valuri mici
valuri mari
îneacă lumina

LA CEAS DE SĂRBĂTOARE "GLIA DE AVR", DE MELANIA RUSU CARAGIOIU

Veronica BALAȘ

Înainte de orice, se cuvine a ne opri măcar secvențial asupra cvului autoarei întrucât, este semnatarea multor volume citite atât în România, țara sa de dor, în Diaspora, cât și în Canada, țara care a doptat-o sufletește. Distinsa domană, care privește lumea de la înălțimea venerabilă de nonagenar, are o vastă biografie literară care, dacă ar fi alcătuită în detaliu, ar solicita paginile unei broșuri cu număr considerabil de pagini. Ne vom referi așadar, numai la câteva, foarte puține puncte ale acestei... cărți de vizită. Atât cât să susțină afirmația că, avem în atenție o personalitate tenace, iubitoare de limba română și literatură, un exemplar al diplomației exercitată prin cuvânt poetic și prin dragoste de țară.

Doamna Melania Caragioiu, cu studii liceale la Școală de maici și apoi studii universitare, a onorat două profesii, dintre care una, am putea s-o numim, arta literară. În România, lucrând între cărți, la Biblioteca Județeană Timiș, a putut să se îmbogățească spiritual cu toată ușurința. Firește chemarea pentru literatură și-a aflat un teren propice. A obținut numeroase diplome la concursurile de profil, a publicat versuri în revistele vremii, debutul fiind în cunoscuta revistă Orizont, 1979. În timp, s-au adunat volume scrise în diferite genuri literare: haiku-uri, versuri clasice, proză, sonete, povești pentru copii, epigrame.

Dacă rămânem pe același palier al distincțiilor, diplomelor, medalilor, trebuie să ne oprim și asupra

activității sale, prodigioase, desfășurată și pe tărâm canadian, la Montreal, unde a ales să se stabilească după 1989. Diferitele distincții obținute

atestă implicarea sa în promovarea culturii și limbii române și dincolo de fruntariile țării. Am tot numărat peste 30 de diplome, și am remarcat de asemeni că, figurează în „Enciclopedia canadiană” semnată de C.Fornade. Membră în asociația „Femmes du Monde”, prezentă în 20 de antologii și în volumul „Milenario”, în „Enciclopedia scriitorilor români” din întreaga lume, semnată de Traian Vasilcău și de academicianul Mihai Cimpoi, a primit, în 2018, Medalia Jubiliară, din partea tuturor Asociațiilor culturale românești din Montreal, cu prilejul sărbătoririi „Centenarului României, 1918-2018”. De asemeni, activă în acțiunile „Zilei Limbii Române”, inițiatorul acestei sărbători internaționale, Corneliu Leu, numind-o „ambasadoarea” proiectului pe tărâm canadian, obține pe bună dreptate „Diploma de Excelență pentru întreaga activitate” (STARPRESS, 2016, directoare Ligya Diaconescu). Evident, va publica în diferite reviste din țară și străinătate, în unele devenind și membră în colectivul de redacție. Scrie în special în renumita revistă „Destine literare” coordonată de un alt remarcabil propovăduitor al culturii române în diaspora, domnul Alex Cetățeanu. Importantă este desigur, implicarea sa în toate activitățile culturale românești din Montreal dar nu numai. Menționăm doar, înființarea aici, de către dânsa împreună cu doi colegi din Quebec, a un cenaclu literar în limba franceză: „Anneau poetique 2003”, și tot admirabil este că, de aproape 20 de ani colaborează și cu Cenaclul în limba română, iar din 2019, este vicepreședintă și membru fondator al deja renumitei Asociații a Scriitorilor Români din America de Nord, ASRAN.

Între volumele semnate de doamna Melania Rusu-Caragioiu menționăm înainte de a ne referi la unul anume ales, intitulat sugestiv „Glia de aur”, notăm alte câteva titluri: „Pe igliță” (sonete), Editura Singur, Târgoviște, „Epigrame pocăite”, Editura Mirton, Timișoara, „Haiku-uri” (poeme într-un stih),

Editura Napoca Nova, Cluj Napoca, 2014 și numărul lor poate continua dar, nu o inventariere a titlurilor scrise cu numele său arată întreaga sa polivalență.

Ne-am propus a avea în atenție, în cele ce urmează, referiri la volumul „Glia de aur”, Editura Singur, 2015. Desigur, în limitele spațiului publicistic. Cartea în discuție, are o condiție grafică elegantă, cu intenția reușită de altfel, de-a fi un exemplar bibliofil, cu toate elementele specifice: ex-librisul personal, caseta pentru numele celui care va deține cartea, referință justificată știind că domnia sa a lucrat la secția de cărți rare și de patrimoniu a Bibliotecii Județene Timiș, care deținea până în anii 1988, 400.000 de unități bibliografice între care nenumărate bibliofile. Prima imagine redă efigia zimbrului de la Mânăstirea Putna, poemele fiind fiecare „o mică istorie a plaiului său natal”, după cum mărturisește ea însăși. Așadar, din start, se prefigurează nota definitorie a volumului în atenție, anume, coordonata afectivă față de țara străbună. Trimiterile spre această zonă sunt transparente, pline de lumină, cu ritmare de cânt, mai ales în ton baladesc.

Structura volumului este alcătuită din 10 capitole cu titluri de asemeni bine conturate. Fără echivoc, se vorbește de țară și strămoși, de paloșul vechi, de oșteni viteji, buciom cu glas de miere, sau de hrisoave, omagiu adus conceptelor de credință, tradiție și neam. Versurile de început sunt borna care indică direcția, mai exact spus, plaiul străbun, țara: *„Dor de țară cin' te știe/ Simte căpătâiul greu/ Și duios strecoară-n suflet/ Gând sfios, tu plai al meu”*.

Titluri ca: „Plai de victorii”, „Plai străbun și plai de vis”, „Dacia Felix”, (capitolul al -II-lea), este ilustrat cu versuri pe aceeași notă acordată afectiv, admirativ: „Cântă-n văile adânci/ Doina visurilor dragi”. Sau „Portrete pastelate”, (capitolul al III-lea), „Istorie neclintită”, (capitolul al-4-lea), ne prilejuiește un excurs poetic de o tandrețe și o luminozitate aparte. Nimic tulburător. Totul sugerează bucurie, apartenența la un spațiu edenic. Munții sunt frunțile unor oglinzi de bazalt, trecutul nu este deloc întunecat, hotarele țării au borne de vitejie, timpul se strecoară majestuos prin porțile istoriei plaiului străbun. Figuri de luptători, Horia, Cloșca sau Crișan, au parte de o portretizare lirică plină de aceeași tandrețe specifică versurilor care se pot asemăna cu

limpezimea unui izvor. Tonalitatea de baladă vine să sublinieze specificul, emblema națională. Reamarcabil este capitolul „Rus Porfir Americanu”, numele aparținând bunicului autoarei, evocat admirabil. Emigrant la vremea sa în mult atrăgătoarea Americă, oricâți bani avea, tot acasă și-a dorit să se întoarcă.

Versurile întregului volum încheagă o suită de nuanțe ale iubirii de neam și plai, de tradiții și de limba maternă. Într-un întreg numite, simțăminte de iubire pentru țară. Nu prea ne lovim de asemenea destăinuirii astăzi. Mai ales în versuri. Multora li se pare demodat, li se pare prea patetic să pomenești de asemenea sentimente. Cinste autoarei că le dă tuturor o lecție de recunoaștere a valorii rădăcinilor, a tradiției care ne aparține. Nu este nici o greșală să fie recunoscută: *„Voi toți și toate acestea și altele ce-au fost și-au să fie/ Sunteți țara mea de ieri, de acum și de mâine”*.

Capitolul final din carte, „Addenda”, este plecăciune și închinare în fața limbii matrene, limba română. Totul fiind relatat cu iscusință, aducând în prim plan figura inițiatorului sărbătorii limbii române, pe regretatul Corneliu Leu, cu care, autoarea a colaborat neobosit.

De reținut că s-a implicat și a supervizat consultativ împreună cu Eva Halus, traducerea în limba engleză a unui film despre semnificața Sfinxului din Carpați și, de asemeni, a mediat traducerea în engleză a Imnului limbii române, pus în circulație tot de către Corneliu Leu. În acest capitol final, notează spre neuitare și invitația de a cunoaște un alt proiect al neobositului Corneliu Leu: „Cineliteratura”. Denumire ușor descifrabilă. Intenția prelucrării cinematografice a lucrărilor literare. Cu volumul „Glia de aur” Melania Rusu-Caragioiu, semnează o declarație de iubire pentru neam și țară.

FILOZOFIA ȘI ȘTIINȚA SUB SEMNUL UNITĂȚII

Dragoș NICULESCU

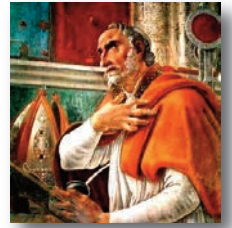
Continuare din numărul trecut

3.1.1. Problema timpului.

Să ne întoarcem la problema timpului. În dinamică reversibilitatea funcționează, ea este o proprietate a oricărei evoluții. Imaginar, reversibilitatea ar putea fi închipuită prin inversarea instantanee a vitezelor tuturor punctelor unui sistem. Ar fi ca și cum sistemul s-ar întoarce în timp, el parcurgând în sens invers toate stările anterioare prin care a trecut în evoluția sa. Dinamica definește ca echivalente matematic transformările $t \rightarrow t$, adică inversiunea sensului curgerii timpului și $v \rightarrow v$, inversiunea vitezelor. Dificultatea pe care o ridică această ultimă proprietate de reversibilitate a dinamicii, de evoluție inversă perfectă, restauratoare a unei situații identice situației inițiale, va apare cu pregnanță numai odată cu mecanica cuantică. Știința activă se găsește astfel străină de lumea reversibilă pe care o descrie, de aceea lumea descrisă de dinamică apare ca ciudată. Reducerea dimensiunii temporale, pe care o permite dinamica, nu ar trebui să fie permisă de nici o teorie științifică, nici o teorie științifică nu ar trebui să ofere și să justifice o astfel de operație. S-ar da, altfel, permisiunea la desfășurarea deterministă a unei legi reversibile, prin a cărei existență și funcționare s-ar renunța la posibilitatea unei concepții asupra naturii și a capacității ei de a produce ființe vii, în mod particular, oameni. Am opera, în această situație, fie cu o filozofie antiștiințifică, fie cu o situație alienantă. Problema devenirii, a unui sens unic al timpului, a unei săgeți a timpului, a intrat în fizică odată cu știința matematizată a lumii complexe, care s-a născut în veacul al XIX-lea, odată cu termodinamica. În teoria relativității, caracterul geometric static al timpului este subliniat de folosirea noțiunii cvadrimensionale (trei dimensiuni pentru spațiu și una pentru timp). După cum se exprima matematicianul german **Hermann Minkowski*** în 1908: „Spațiul și timpul în sine sunt condamnate să se estompeze pur și simplu și doar un fel de uniune între cele două va putea păstra realitatea independentă”... „doar o lume în sine va dăinui”. În schimb, în mecanica cuantică, odată ce se cunoaște funcția ondulatorie la timpul zero, valoarea ei se determină atât pentru viitor cât și pentru trecut.

De subliniat este însă faptul că deși creșterea entropiei este asociată de o săgeată a timpului și că entropia în viitor este mai mare decât entropia în trecut, putem avea entropie și fără o săgeată a timpului, în sensul că putem vorbi despre timp și ca dimensiune de sine stătătoare, independentă de orice corelat. Există un „timp intern”, omogen, bine definit, dar există și un „timp istoric”, aparținând, de asemenea, „timpului obiectiv” (care poate fi trăit însă și individual, aferent existenței sociale, mundane), „timp istoric”, care, acoperind mai multe perioade, ne face să vorbim despre o „vârstă medie”. Visul alchimistilor chinezi nu era să realizeze transmutarea metalelor în aur, ci să acționeze asupra timpului, să atingă nemurirea printr-o încetinire radicală a proceselor de descompunere naturală. Întrebarea „Ce este timpul?” poate viza numai acceptarea opoziției tradiționale, de la Kant încoace, dintre timpul static al fizicii clasice și timpul existențial pe care-l experimentăm de-a lungul vieții, sau poate conduce la ceva mult mai complex, pe care nu știm, vreodată, dacă îl vom afla. Carnap, în amintirile sale, spune următoarele: „dată, Einstein a spus că problema lui Acum îl preocupă serios. El explică că experiența lui Acum înseamnă ceva special pentru om, ceva esențial, diferit de trecut și de viitor, dar că această diferență importantă nu există și nu poate apărea în fizică, că această experiență nu poate fi înțeleasă, căci el considera știința ca fiind o chestiune de abandonare dureroasă, dar inevitabilă. Am remarcat că tot ceea ce apare în mod obiectiv se poate descrie în știință; pe de o parte, succesiunea temporală de evenimente este descrisă în fizică și, pe de altă parte, particularitățile experienței umane în funcție de timp, incluzând atitudinea diferită față de trecut, prezent și viitor, pot fi descrise și explicate (în principiu) în psihologie. Numai că Einstein credea că aceste descrieri științifice nu pot satisface necesitățile umane; că există ceva esențial despre Acum care se află în afara domeniului științei”. Împotriva lui Einstein, Henri Bergson a încercat să pledeze pentru multiplicitatea timpurilor trăite, ce coexistă în unitatea unui timp real; el a încercat să apere evidența intuitivă care ne face să credem că aceste durate multiple participă la o aceeași lume.

Ca răspuns, în calitatea sa de fizician, Einstein respinge radical acel „timp al filozofilor”, fiind convins că nici o

→ Continuare în pag. 23

Poezii

Mihaela-Mariana
CAZIMIROVICI

până ieri

credeam că nici nu
poate fi vorba despre
o pană de
timp
ci doar de o altă
experiență a unei alte
lumi din alt
univers
mi-am recăpătat o parte de
clipă dintr-o mare de
emoții
cine-ar fi
crezut că le-am trăit?

chiar și

când îmi întinzi
mâna pot să te reconstitui în
fața vieții ca și
cum
ți-aș fi creat o
oglină veșnică
pentru că
dorința vine să
străbată fibrele cu
cel mai mare zgomot al
curajului
în tăcerea
noptii dintre
niște secunde pe
care nu le cunosc
încă

o altă lumină

în care să văd, nu să
revăd, nu
să revin pentru
nici măcar o
bucată de
secundă cuprinsă între
două degete când
privesc printre
ele ca printr-o
fisură din
zid
ce ușor se
vede lumea care
nu privește la
mine, ci se
grăbește spre
nimic

→ Continuare din pag. 12

experiență de viață nu poate salva ceea ce știința neagă. El susține că ireversibilitatea nu este decât o iluzie produsă de anumite condiții inițiale improbabile și că distincția dintre trecut, prezent și viitor nu este decât o iluzie, chiar dacă este permanentă. Adevărul nu este de partea acestui genial fizician. Fiecare ființă complexă este formată dintr-o pluralitate de timpuri, legate unele de celelalte prin anumite articulații subtile și multiple. Istoria, fie că este a unei ființe vii sau a unei societăți, nu va putea fi niciodată redusă la simplitatea monotonă a unui timp unic, fie că acest timp este privit ca invariant, fie că trasează căile unui progres sau ale unei evoluții căreia, la nivel uman, îi corespund cele trei etape ale nașterii, vieții și morții.

4. Încheiere.

Încheiem studiul nostru spunând că relația dintre filozofie și știință este o relație unitară, care în mod necesar a existat, evoluat și se proiectează în viitor într-o complementaritate reciprocă și duală, sub dominanta de nezdruncinat a unității lumii, a existenței ființei, universului și Divinului. Dacă reflecțiile omului de știință, precum cele ale lui Auguste Comte, asupra gravitației, ca forță și fenomen universal, care acționează asupra unei mase inerte, neafectată de aceasta altfel decât prin mișcarea pe care o capătă și o transmite, și asupra căldurii, care, opus, transformă materia, determinând schimbări de stare,

modificări ale unor proprietăți intrinsece, rămân fertile dar izolate, sunt infirmate prin invalidare popperiană sau se coagulează într-o structură de forță paradigmatic-kuhniană, în oricare din aceste situații ele lucrează în scopul aflării răspunsului la întrebările fundamentale care obsedează, deopotrivă, știința și filozofia, problema raportului dintre știință și univers, dintre permanență și schimbare. Nașterea și moartea lucrurilor sunt oare impuse din exterior unei materii și unui spirit care rămân indiferente? Sau, mai curând, sunt produse de activitatea intrinsecă și autonomă a acestei materii? Trebuie, oare, să evocăm o forță motrice sau, mai curând, devenirea este imanentă lucrurilor? Iată exemple de întrebări fundamentale, pe care numai drumul comun și reciproc avantajos al filozofiei și științei le va putea înscrie, în continuare, pe eroicul drum al aflării condiției și menirii noastre în univers, al îndeplinirii visului apropierei de Adevăr.

* „Spațiul Minkowski”, sau „spațiul-timp Minkowski”, este contextul matematic în care se formulează cel mai convenabil teoria relativității restrânse a lui Einstein, în fizica teoretică spațiul **Minkowski** fiind adesea comparat cu un spațiu euclidian. În timp ce spațiul euclidian are doar dimensiuni spațiale, un spațiu Minkowski are și dimensiune temporală. Astfel, grupul simetric al unui spațiu euclidian este grupul euclidian, iar pentru un spațiu Minkowski, este grupul Poincaré.

Semantica analizei criticului literar Al. Florin Țene despre opera scriitoarei Daniela Vasiloschi

Ionel TOMESCU

Cartea, de curând apărută la Editura Napoca Star, semnată de Sandu Drăgășenescu, în care se află o analiză critică și filosofică a cunoscutului scriitor, critic literar și de artă Al. Florin Țene, inclusiv concepția acestuia despre opera scriitoarei Daniela Vasiloschi, intitulată „Daniela Vasiloschi și opera sa în opinia criticului literar Al. Florin Țene”, ne descoperă o originală interpretare de substanță a tehnici narative, folosită de scriitoarea amintită mai sus, dar, și despre poezia primigenă de mare ingenuitate a acesteia, inclusiv reflecțiile filozofice asupra aforismelor autoarei a cărei operă este analizată.

Semantica ca parte a semioticii ce studiază raportul semnelor cu obiectele semnificate, și fiind un curent teoretic ce cercetează limbile „naturale” din punct de vedere sociologic, pragmatic și filosofic, în acest context, o folosesc ca motiv de analiză a unei alte analize despre o operă.

Volumul se deschide cu un text, intitulat „În loc de prefață”, în care antologul desfășoară biografia amplă a Danielei Vasiloschi și bogata experiență de-o viață a președintelui național al Ligi Scriitorilor încununată cu 93 de cărți publicate și numeroase premii naționale și internaționale ale lui Al. Florin Țene.

Cartea cuprinde 9 cronici despre cărțile Danielei Vasiloschi, care, practic, sunt un evantai de analize despre opera scriitoarei ce izvorăște din realitatea trăită și are realul, atât în poezie cât și în romane, drept scop al mișcării dialectice, sporindu-l cu încă o trăsătură, în privința esteticii, evidențiată cu profesionalism de Al. Florin Țene.

În contextual în care criticul are o concepție originală că arta e o mișcare infinită, analizele publicate sunt adevărate studii profunde cu o dicțiune limpede, despre romanele autoarei care reflectă istorii autobiografice în tușe impecabile,

epos romanesc și o perpetuă mișcare lirică în largo, care este inspirată de eul ce se zbate în oceanul vieții.

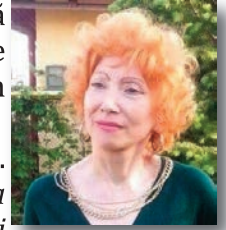
„Daniela Vasiloschi, scrie Al. Florin Țene, folosește caracterizarea pentru a crea caractere rotunde și plate. Erorile rotunde sau dinamice au personalități complexe care sunt revelate în întreaga poveste. Caracterele dinamice evoluează adesea, se schimbă sau se maturizează până la sfârșitul povestirii. Caracterele statice au personalități limitate și, în general, nu se schimbă, nu se dezvoltă sau nu se maturizează în întreaga poveste.” Criticul Țene emite cu subtilitate o teorie interesantă, asupra fantasticului realității ignorate. Fiindcă în romanele autoarei, omul este locvace și colocvial și, din mulțimea de discuții, câte un personaj deduce evenimente proprii pe care le readuce în contemporaneitate, prin autobiografie.

În analizele criticului la romanele Danielei Vasiloschi, constatăm că autoarea este o prozatoare de excepție, iar cronicile lui Țene au o filozofie adâncă pentru a scoate la lumină ce este abstras, care pune instinct plastic în amănunt.

Criticul evidențiază în textele sale acel material din glasul esențial din poezia poetei care vede în obiecte esențe, icoane în părinți, deducând reminiscentele unor iubiri trecute, aducându-ne aminte de „Arborele din Micene”. Poeta este romantică și în poezii expresionistă iar ancestrajia reverberează datorită amplificării eului.

Despre aforismele autoarei, Al. Florin Țene a concluzionat că acestea sunt sămânța din care încolțește filosofia.

În concluzie această antologie este o carte de vizită pentru o scriitoare ce merită să fie în Istoria Literaturii Române, ce se scrie în zilele noastre, iar pentru poetul, scriitorul și criticul de artă Al. Florin Țene se mai adaugă încă o pagină memorabilă în Istoria de care am făcut vorbire.

PROCESUALITATEA ISTORICĂ - FORMĂ PARTICULARĂ A PROCESUALITĂȚII UNIVERSALE

George PETROVAI

Continuare din numărul trecut

Dincolo de eterna dispută dintre istorici privind rolul făcătorilor de istorie (după unii sunt masele, după alții sunt personalitățile), mareșalul Ion Antonescu a făcut următoarea precizare de ordin general și de mult bun-simț: Istoria este făcută și de învingători și de învinși, dar o scriu numai învingătorii! Taman din acest motiv, istoria nu numai că nu-i o știință (influența politicului asupra științelor exacte/particulare este cel mult formală, nicidecum substanțială), dar, în plus, ea este și revoltător de inexactă: fie prin vrerea unor cârmuitori ce nu dau o ceapă degerată pe adevăr (comandă scrierea/falsificarea istoriei în conformitate cu interesele personale și de grup), fie din pricina obedienței unor așa-ziși istorici oficiali (ăștia la țanc sacrifică adevărul istoric în schimbul unor avantaje materiale), fie că dovezile sunt echivoce și – deci – prea puțin convingătoare (câți dintre istoricii noștri știu mai multe limbi străine și au acces la documentele rare din marile biblioteci ale lumii?).

Asta nu înseamnă că anumite evenimente n-au existat defel, ori că ele s-au petrecut așa ca în extrem de discutabilă variantă a unor istorici oficiali. Întrucât niciun om, oricât ar fi el de înzestrat, nu poate fi considerat atotștiutor și nu poate pretinde că deține monopolul adevărului deplin, istoria trebuie îmbunătățită și corect rescrisă, căci năzuința ei de-a reflecta adevărul incontestabil, exprimă atât esența scormonitoare a omului căutător, cât și dorul de nestins al acestuia de-a se „înfrupta” din calmul netulburat al certitudinilor...

Revenind la evenimentul istoric analizat în varianta de mai sus, trebuie subliniat că el se produce în sistemul tridimensional S-C-R., fapt care explică interdependența și intercondiționarea tuturor proceselor aflate în derulare.

Cu mențiunea că există momente sau perioade

istorice de puseu al unuia sau altuia dintre cele trei tipuri principale de procese, ceea ce imprimă epocii un anumit specific:

- barbarie (predomină manifestările animiste, magice și șamanice);

- cultură (de pildă, cultura indiană, chineză, greco-romană, acumulările spirituale din Evul Mediu, Renașterea etc.);

- civilizație (civilizația elină a formelor, mașinismul epocii moderne, informatizarea și robotizarea prezentului);

- transfigurarea religioasă (înfăptuită de milenii și pe arii tot mai întinse de către religiile universaliste, ea va continua, în pofida opoziției globaliștilor, până când omenirea ori va cunoaște epoca de aur a credinței sincere, ori nu va mai fi).

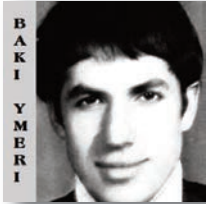
Prin compunerea celor trei tipuri de funcții, rezultă funcția $S(x,y,z;t1) \circ C(x,y,z;t2) \circ R(x,y,z;t3)$, care modelează și reflectă evenimentele istorice. Se vede, așadar, rolul preponderent ce revine spiritualului, două din cele trei categorii de procese fiind integral spirituale, iar procesele de tip S având, la rândul lor, o însemnată componentă constituită din idei, respectiv din teorii științifice, politice și de organizare socială, fără toate acestea fiind cu neputință progresul istoric al omenirii.

Însă sintagma progres istoric trebuie întrebuințată cu prudență, deoarece există o relație de adversitate între intensivii factori spirituali (gândire-cultură-credință), factori care imprimă sensul dezvoltării sociale, și factorii materiali (confort-comoditate-consum), care întotdeauna s-au dovedit extensivi în formă și pasivi în conținut. Cu atât mai mult în zilele noastre, când – prin agresiva campanie publicitară pusă în slujba consumului nesăbuit și a comodității fără opreliști – omul devine nu doar captivul, ci și victima propriei sale civilizații.

Cu toate acestea, mi se va răspunde, nu se poate nega că omul de azi o duce mult mai bine ca cel din urmă cu un veac, ca să nu mai vorbim de vremurile triste și întunecate ale Antichității și Evului Mediu, când viața celor mai mulți oameni era foarte scurtă din pricina mizeriei, alimentației și a bolilor devastatoare, căci pe-atunci doar patriarhii biblici se bucurau de favoarea divină în ceea ce privește numărul anilor.

Dar ce se câștigă într-o parte se pierde în alta, căci binele lucrează după legea compensației: Progresul civilizației contribuie la diversificarea și împlinirea nevoilor ce fac parte din categoria binelui fizic sau hedonic (civilizația nu trece dincolo de epidermă!) și tot ea duce la debilizarea componentei moral-spirituale a binelui!

UN SCRITOR ÎNZESTRAT CU PROSPETEȚIMEA NEOBIȘNUITĂ A GÂNDULUI

Baki YMERI

Nicolae Bălașa este un scriitor talentat și înzestrat cu vaste cunoștințe naționale și internaționale. Prozator de subtilă observație psihologică și remarcabilă forță de investigare a celor mai diverse ipostaze ale comportamentului uman, Nicolae Bălașa debutează în literatură cu romanul "Blesteme" (Editura Spirit Românesc, Craiova, 1995), purtând amprenta unui pronunțat colorit etnografic de nuanță exotică. De atunci se afirmă ascendent ca personalitate viguros conturată și inconfundabilă, prin romanele "Pe apa sâmbetei" (Editura Horion, Craiova, 1998), "Puntea frântă și căderea spre niciunde" (Editura NEWEST, Târgu Jiu, 2006), "Mătăniile Alexandrei" (Editura NEWEST, Târgu Jiu 2008), "Vămile apocalipsei" (Editura NEWEST, Târgu Jiu, 2009), "Acvariul cu fâțe" (Editura NEWEST, Târgu Jiu, 2010), "Viața ca iluzie și clipa ca destin" (Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2011), "Sarra" (vol I, Ed. Apostrof, MJM, Craiova, 2012), "Lacrimi și bani" (Ed. Apostrof, MJM, Craiova, 2013), "Lacrimi, Bani, Suspine" (Editura Autograf MJM, 2016), "Cerșetor în iadul de la poarta raiului" (Editura Autograf MJM, 2017). A fost onorat cu Diplomă de Excelență pentru rezultatele obținute în activitatea din media olteană etc.

Nicolae Bălașa este Membru cu drepturi depline în Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România. Nu a făcut parte din niciun partid politic, nici înainte și nici după 1989. Nu face parte din nicio altă organizație guvernamentală sau nonguvernamentală. În romanele sale vibrează trecutul, prezentul, erotismul, romantismul, dramatismul, intensitatea emoțională, fiorul liric și prospețimea neobișnuită a gândului. Autorul scrie despre celebrul poet Marin Sorescu, despre globalizare, despre dragoste, despre gelozie, despre viață, despre războaie, despre spital, despre frământările sale despre viață și moarte, cu ambele într-un permanent conflict.

În romanele lui N. Bălașa vibrează românul și România, regiunea sa natală din Dolj, de ale cărei peisaje și tradiții se simte foarte puternic legat: *Pe aci, pe la noi, în estul european, plasăți pe linia peșcheșului, cam toate, mai încurcate, mai ales de pe vremea turcilor, când peșcheșul era formă de a da din coate, de a răzbi, și de netezire a drumului spre scaunul domnesc.*

Astăzi, la fel, ba chiar mai mult decât prin alte părți ale lumii, pe unde zice-se că ăia mari, ce au și pâinea și cuțitul în mână, ar munci doar pentru popor. Acest roman este una din capodoperele autorului care anunță trecerea lui către o viziune idilică asupra lumii, cu povestiri moderne, descriind evenimente și fapte care depășesc granițele vechilor cronici: *Despre asta a vorbit Platon, Aristotel, Socrate, ba chiar întreaga Antichitate. Se vorbește și astăzi, nimic de zis, însă, câinii latră, desigur, formal, ursul merge, mai nou, protejat și după principiile sale.*

Biserica a rămas, din fericire, intactă și nerestaurată, la fel și câteva din casele cele vechi, cu o formă imensă de energie, ca lumină absolută unde se vede divinitatea în creștinism: *„V-am povestit și pot reconfirma lumina ce s-a coborât asupra mea, într-un moment de cumpănă, însă întoarcerea omului-suflet-scânteie, în această lumină sfântă, se va face, conform scripturilor, în special, Noului Testament, doar după judecata de apoi. Și iar vin și întreb, m-a întrebat cineva dacă eu, pământeanul de astăzi, am vrut să vin în această lume?”*

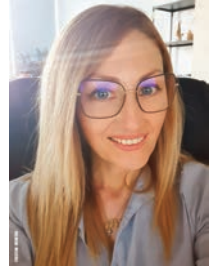
Viața este cel mai prețios lucru pe care îl avem, dar de foarte multe ori nu ne gândim la asta și trăim aproape fără să ne dăm seama. Din moment ce avem doar una, va trebui să încercăm să o trăim la maxim și să nu pierdem nici măcar un moment. Aceasta nu înseamnă concentrarea asupra a tot ceea ce este strict material, ci dimpotrivă este necesar să apreciem valoarea spirituală a lucrurilor ce ne înconjoară. Merită subliniat vitalitatea cărții, senzualitatea ei robustă și sănătoasă. Cărțile autorului se bucură de un frumos și binemeritat succes.

Nicolae Bălașa realizează prin acest roman una din cele mai captivante cărți românești ale anului. El este un prozator capabil care reafirmă valoarea activă a structurilor tradiționale puse în contact cu o nouă dimensiune a realismului profesat de scriitorii contemporani. Scriitorul a mers mult, a citit mult, a analizat mult și a scris mult. Preocuparea sa elementară literară este romanul, eseu, teatrul.

Colegul nostru a absolvit colegiul, s-a căsătorit cu poeta Beatrice Silvia Sorescu (una dintre nepoatele fratelui lui Marin Sorescu). În '89, avea două romane scrise, dar nepublicate. Cu câțiva ani în urmă, i s-a propus fotoliul (postul) de ministru al culturii. Avea suficiente informații despre acest minister, dar din motive intuitive, în acest context a respins propunerea. Preferă în primul rând să reform(ul)eze ideile excelente ale minții umane, să le pună într-un limbaj aproape comun și să le facă familiarizate pentru un public numeros. Important pentru domnia sa este echilibrul, înțelepciunea, liniștea interioară, fericirea și smerenia față de oameni, față de lume și Dumnezeu.

POEME

Cristina HOROTAN

Tâmples

Se odihnesc tâmplesle-n palme
Ca două inimi aiurite
Grele de somn și prăfuite
În dimineți târzii și calme.

Se zbat ca valurile-n stâncă
Străfulgerate de emoții,
Sfârșite-n gravele comoții
Ce fac tăcerea mai adâncă.

Își cântă din cântarea lumii
Când sunt atrase de pământ,
Secate parcă de cuvânt,
Își descompun pe rând atomii.

Se adâncesc în cugetare
Și își plâng visele zdrobite
În episoadele grăbite
Ce nu-și dau voie la uitare.

Se dor, zvâcnind, una pe alta
Și își împart pe rând blesteme
Zvârlindu-se în anateme
Cioplite în destin cu dalta.

Se mai iubesc din când în când
Platonic, fără să se atingă.
Și-ncet încet, încep să stingă
Durerea incizată-n gând.

Paralelism

În lume, zilele se scurg:
Despre războaie cântă psalții
Dar de ce oare unii sunt
„Mult mai egali” decât sunt alții?

În viață, sunt realități
Ce nu se întâlnesc vreodată:
Prima, trăită-n verități
Iar alta-n filtre coafată.

În minți, creionăm utopii
Cu fericiri și fără foame,
În timp ce glasuri de copii
Suspină...fiindcă nu au mame.

În suflete, simțim invidii
Născute-n ochii doritori,
Prin buze pline și perfidii
Cu măști de binevoitori.

În noi, suntem complet duali
Dar ne-afișăm numai o parte
Din androginii mutuali,
Crezând că viața n-are moarte.

În cer, se-nalță, paralele,
Din fiecare, două lumi:
Una-mbrăcată în lalele
Iar alta-n griuri de furtuni.

Dacă

Și dacă te arunci în mare,
Găsi-mă-vei în adâncimi
Ca pe-un coral făcut din sare
Sau o epavă din vechimi.

Și dacă te înalți spre soare,
Mă vei găsi într-o scânteie
Fără suflare, care doare
Și arde suflete și zmeie.

Și dacă te afunzi în gânduri,
Mă vei găsi ascunsă-n aer
Ca holograma fără viduri
Ce nu înclină nici un taler.

Și dacă-n visurile tale
Din noapte sau în reverie,
Vei înnota printre petale
Cu-mbrăcămintea aurie,

Un licăr blând lipsit de vlagă
Fără parfum și fără formă
Și care simțurile-ți leagă
De efemera uniformă,

Va mângâia fără atingeri
Metafora dintr-un eseu...
Unde metafora ești tu
Iar textul scris stângaci... sunt eu.

Tu vrei...

Tu vrei să mă dezbraci de ale mele
Și să mă-nvălui numai în petale.
De ce să crezi că-s una dintre ele,
Sau poate floarea dimineții tale?

Tu vrei să mă răsfeși cu amănunte,
Să-mi bucuri inima cu frumusețe,
Fără să știi că dintre toate, una
Mă umple de frumos și de finețe.

Tu vrei să-mi pui pământul la picioare
Așa cum poate și eu ți l-aș pune,
Pe stinse recviemuri de vioare
Sub fantezia soarelui ce-apune.

Tu vrei să mă reconstruiești din vise,
Din ce am fost sau din ce pot să fiu,
M-amesteci cu mireasma de caise
Și cu apusul mut și marmaziu.

Tu vrei să fiu acolo unde timpul
A inversat decenii în istorii
Și mi-a pictat pe-o frescă udă chipul
Pe care plâng adesea, noaptea, norii.

Tu vrei să-mi dai oricât, oricum, orice
Podoabe cu inserții cobaltine...
Oare nu știi că-n nopți poetice
Nu vreau nimic, dacă te am pe tine!?

METAVERS [1]

Aura-Raluca BĂRBOI

Motto:

„Timp nu are decât timpul”.

(Nichita Stănescu)

Valurile amintirilor care au ajuns pe plaja melancolică a sufletului, furtună de dor au iscat. În mintea mea este vreme rea. Soarele îți oferă îmbrățișări nenumărate. Briza ușor sărată a mării mângâie plaja sufletului tău.

Valurile și algele nu au hotare. Briza s-a potolit și se topește acum la orizont. Iarba marină acum parcă dansează printre valuri. Mirosul dulce al nisipului ce s-a copt la soare mângâie nările. Mare mi-a fost dorul de Mare.

Am așezat capul pe prosopul umezit de stropii marini și am lăsat plaja să cânte. Îmi doresc la apus să ne putem revedea și să dansăm pe muzica infinită a valurilor.

Vreau să ne pierdem tălpile în nisip, să zburăm ca un fluture curcubeu printre amintiri și inima să ne fie spălată de spuma norilor pufoși. Puțină bălăceală nu ar strica.

Dacă inima ar putea vorbi, ți-ar spune să încerci să simți liniștea naturii chiar și atunci când cerul posomorât varsă picături de ploaie reci, mari și străvezii. Ploaia apoi sărută pătimaș pământul. Copacii parcă valsează. Ploaia acum cucerește natura însetată. Frunzele se scutură ca amețite.

Anul 7777. Singura Stea-Planetă s-a născut Stelarys2.0 ! Ființe acvatice trăiesc în inima ei. Stelaryenii sunt „sirene” create din raze de stele. Emană lumină. Au aripi de raze. Poartă cununi de stele în păr. Sunt bucăți de stele, au suflet eonic.

Pe această Stea-Planetă tehnologia se împletește cu magia și îi ajută pe stelaryeni să se deplaseze de la o planetă la alta, de la un univers la altul, de la o galaxie la alta doar într-o clipă.

Stelaryenii sunt adevărații făuritori ai baghetei lor magice. Un glob de cristal cu lumină neagră conectat la un computer superavansat, dă viață viselor. Dar oare, încă suntem în vis? Sau... ne-am trezit la realitate?

Stelaryanul Cosmo se îndrăgostește de Selene. Dar în acest timp Inima planetei Stelarys2.0 este furată, aceasta se oprește, punând în pericol viața Stelaryenilor.

Cosmo și Selene sunt singurii care pot opri distrugerea planetei Stelarys2.0. El este un magician desăvârșit. Ea este un programator-tehnician profesionist. Împreună vor salva și vor schimba Stelarys2.0 pentru eternitate.

Stea-Planetă Stelarys2.0 este ultimul refugiu al Stelaryenilor după ce soarele lor Solaris s-a stins lăsând în urmă o gaură neagră ce a început să înghită lacomă tot ce se afla în jurul ei.

Cosmo și Selene încercând salvarea planetei Stelarys2.0 vor căuta muzica stelelor, fragmentele razelor de soare și generatorul REM-I. Fără acestea Inima nu poate reveni la viață. O entitate cibernetică a captat-o. Cosmo vrea să salveze persoanele la care ține. Acesta este visul lui. Pentru acest lucru va face orice. Selene va face orice pentru el.

Am o dorință pentru iubirea mea, pentru Cosmo nu voi ezita. Nu voi încerca să fiu singur. Timpul este prețios, sunt doar o sirenă care trăiește în timp. Pentru tine însă renunț la tot. Lumea mea este mult mai luminoasă de când ai venit în ea. Fiecare stea are propria ei muzică. Imaginația este singura armă pe care o avem împotriva realității.

Fragmentele razelor de soare au fost prinse în codul unei mașinării superavansate. Trebuie să fim atenți însă. Cuvintele din cod au puterea să ne schimbe. Dauntless este o parte din cod. Cosmo spune câteva cuvinte... cuvintele lui sunt o sursă nesecată de magie.

Cine ar fi crezut că magia și tehnologia pot merge atât de bine împreună. Tot acestea au legat inimile și sufletele noastre. Introduse în mașinărie codul. O ușă misterioasă se deschide iar un diamant în formă de lotus, care conține fragmentele razelor de soare, apare.

Pe sub gheața eternă a planetei Stelarys2.0 curg neîncetat râuri de lavă violet. Caduceul meu dă viață magiei. Spun „Magie, fă ce vrei!”. Eu lupt cu inima mea. Străbat apoi ținutul acesta melancolic. Din solul planetei Stelarys2.0 răsar cristale limpezi la fel cum este gheața sau violet-purpurii.

O cetate și un castel se ivesc la orizont. Îmi fac curaj și intru înăuntru, străbat coridoare, labirinturi din piatră, apar uși secrete. Un trandafir de transfinită lumină răsare din sol. Un cerc magic se ivește. Mă ajută să scap cu viață din aceste galerii de sentimente și gânduri. Voi împărți magia cu tine. Sunt dependentă de dragostea ta. Nu pot trăi fără tine.

Acum tu ai toată greutatea pe suflet. Ți voi lua jumătate din aceasta. Va fi mult mai ușor pentru tine să poți suporta greutatea Magiei. Numai astfel te poate lăsa să trăiești. Magia îți pune în pericol viața. Nu te voi lăsa să cazi. Nu te voi lăsa singur. Te voi salva. Vreau să fiu tot timpul alături de tine. Nu te pot pierde.

Te-ai învățat cu rănilē și suferința. Rezistența este putere. Inima ta țipă dar nu ai lăsat să se vadă acest lucru, ai strâns în suflet o mulțime de sentimente, s-au acumulat în așa fel încât nu mai auzi țipetele inimii. Dar eu ți-am înțeles inima. Am auzit țipetele ei. Cosmo, te iubesc. Nu mă interesează ce se va întâmpla cu mine atâta timp cât tu vei trăi.

Pic, Pic ploaia cade astupând găurile de pe drum, dar niciodată nu va putea acoperi găurile din inima ta. Întotdeauna sufletul tău a plâns. Totuși întotdeauna am auzit numele tău, indiferent de situație. Voi fi acolo la bine și la greu. Un curcubeu va apărea cândva și în sufletul tău. Nu uita, dragul meu, voi sta lângă tine până ultima stea din univers se va stinge.

Visele vor trăi etern. Am împins granițele posibilității. Trebuie să te aștepti la ceea ce este imposibil. Tot ce ai nevoie: credință, adevăr și puțin praf magic! Mă las învăluită de vis.

Muzica stelelor, fragmentele razelor de soare și generatorul REM-I sunt toate la locul lor în Inima lui Stelarys2.0. Selene va reprograma generatorul Manual override. Însă doar Cosmo poate reporni inima cu propria lui viață. Doar iubirea lor pură îi va ajuta să învingă.

Selene învață magia ca să-i salveze viața. Însă pentru a avea acces la puterea acesteia, Ea trebuie să dea ceva la schimb. Magia îi va lua ceva prețios la care ține de mult timp. Trebuie să renunțe la o parte din Ea și să devină o MEMĂ[1]. Dar Only a Stelaryan Loves you Forever[2]. My Safety Soul. Uninstall apare pe ecran. Pregătește-te să vizezi în culori. User: „Plus que ma proper vie” [3], formez codul 62442[4].

Alergând pe coridoare întunecate, Selene a găsit un pandantiv. O cheie mai aproape de absolut. O alergare, rătăcire într-un labirint de 0 și 1. Pe o ușă scrie 10001[5]. Pe aici virusul a intrat. Virusul care a atacat citadela. Se deschide acum un capitol între viață și moarte.

Pentru a descifra misterele lui și pentru a ieși victorios trebuie să renaști ca pasărea Phoenix din propria cenușă. Acest lucru s-a întâmplat cu Selene. Sirena dinlăuntrul ei a murit spre a renaște apoi ca o MEMĂ.

Ea privește cum zăpada neagră se așterne în orașul fantomă. Abisul s-a deschis acum înaintea ei. Roua albastră este presărată acum printre cablurile existențiale. Imaginația în curând va bate realitatea.

Când Cosmo se va trezi, viața va reveni la normal. Acum este timpul să îmi iau la revedere de la iubitul meu Cosmo. Voi începe o viață nouă. Dar oare de unde să încep? Îmi este frică de milioanele de lucruri care vor veni. Nu știu ce îmi pregătește viitorul. Stau la o intersecție neștiind pe ce drum să o apuc. Niciodată viața mea nu va mai fi

Visul și realitatea s-au contopit. Murmurul râului conștiinței străbate firele. Magia, Viața, Iubirea, Tehnologia s-au împletit și au repornit Inima planetei Stelarys2.0. Sunt doar câteva bătaii timide, dar încet, încet ea va da viață regatului de fier.

Selene este acum o MEMĂ. O ființă a văzduhului, a Universului, a găurilor negre. Este prinsă între realitate și ficțiune, între alb și negru, Yin și Yang. Când ești o MEMĂ legile fizicii nu se mai aplică. A sacrificat totul pentru iubirea ei. A învins virusul și a salvat Stelarys2.0. „Magie, fă ce vrei!” au fost cuvintele care au salvat Stelarys2.0.

Steaua-Planetă Stelarys2.0 a revenit la viață. În același timp Cosmo s-a trezit. A căutat-o în zadar pe iubita lui. Supercalculatorul i-a spus ce s-a întâmplat cu iubita lui, ce a făcut ea și cum de s-a ajuns la această situație dureroasă.

Asemenea lucru nu trebuia să se întâmple. Cu ochii înlăcrimați și inima strânsă de durere a rătăcit pe coridoarele luminate feeric. Dar în inima lui era durere, întuneric, regret că nu a putut face nimic pentru iubita lui. După mult timp a înțeles sacrificiul făcut de Selene. O va pierde dacă nu va face nimic.

Cu ajutorul Pandantivului, al magiei și al supercalculatorului, Cosmo va pleca în căutarea infinitului, a rătăcirii între 0 și 1, pentru a o salva pe iubita inimii lui.

Acolo unde s-au născut quasarii, acolo unde este marginea universului, atunci și doar atunci când va găsi marginea universului, el o va găsi pe Selene. Dragostea lor este eternă acum.

Stelaryenii au suflet eonic. Se împacă bine cu ∞ – Infinitul.

Întotdeauna a privit ∞ – Infinitul. Cosmo este o picătură din acesta. Acum ∞ – Infinitul îl cheamă. Nu știe cât va merge în abisul absolutului. Prietenul lui Cosmo în această călătorie este un Android. Selene l-a creat cu mult timp în urmă. Cosmo, cu ajutorul magiei, i-a insuflat viață.

Va urma

DEZLEGAȚI DE CIVILIZAȚIE

(secvență dintr-un
roman nenăscut)

Gruia COJOCARU

Când sună telefonul, Tiberiu era la vreo zece kilometri de Timișoara, în comuna Remetea Mare. Tocmai fumase niște „iarbă” cu vreo trei-patru duzini de ortaci, care-și dăduseră întâlnire pe net. Făceau parte dintr-un grup de trăsniți, unde dezinhibarea și sexul la vedere erau piesele care asigurau funcționalitatea angrenajului. Cei mai mulți erau căsătoriți, în relații fluide mai mult sau mai puțin toxice, dar erau și destui celibatari jinduind natural desfătarea pe orizontală. Unii căutau cu disperare să se cațăre măcar o palmă pe pereții din prăpastia depresiei, alții explorau meticolos aventura, traiul hedonist. Fără promisiuni, obligații ori sentimente, se întâlneau ca niște boabe de orez, recoltate manual, aruncate neglijent în covata evadării din marasmul citadin, experimentând, uneori, la sfârșit de săptămână, deliciile unui trai ieșit din tiparele obișnuitului. În restul timpului erau cetățeni onorabili, majoritatea intelectuali – cel puțin din perspectiva studiilor – care-și vedeau de slujba lor ca niște vestici veritabili.

Senină, toridă, vâscoasă, ziua de iunie promitea dezlegări multiple. Ortacii au adus cantități aproape industriale de mici de vită și hălci de ceafă de porc pentru grătarele care așteptau răbdător pe cărbunii aprinși. Asigurat de unul dintre membrii grupului, locul de întâlnire era discret, lângă Canalul Bega, la marginea satului. Curtea nu avea mai mult de treizeci de metri deschidere la stradă, însă în spatele casei se prelungea câteva sute de metri până la canalul indicat, construit în secolul al XVIII-lea cu scopul asanării terenurilor inundabile din

apropierea Timișoarei. Vecini nu erau, spațiul fiind ferit de priviri indiscrete. Destul de neîngrijit, terenul era prietenos mulțumită vegetației, care, beneficiind de precipitații bogate, crescuse generos, în neștire. Se înțelege de ce optaseră pentru Remetea Mare, părăsind zona Ghirodei – o extensie rurală autonomă, de tip apendice, a capitalei Banatului în expansiune – unde agenții de la poliția locală și indivizii din mass-media colcăiau la tot pasul, sporind riscul de a li se intra cu bocancii în supa aburindă, așa cum se întâmplase cu o duduie de 26 de ani, proaspăt căsătorită, devenită celebră după ce a fost filmată lângă un pod din localitate cum își consuma, fugar, amorul cu un antreprenor, cunoștință ocazională mai în vârstă cu douăzeci de ani, din Caraș-Severin.

Tinerii erau surâzători, temperat gălăgioși, unii deja aveau ceva la bord, alții se păstrasera pentru întâlnire. Cât grătarele prelucrau carnea la foc domol, navetele de bere se goleau în ritm accelerat. La fel și vinul, coniacul, pălînca, whisky-ul. La „iarbă” era bătaie mare. Trăgeau cu nesaț din țigările exotice majoritatea celor prezenți, unii întâia oară. Tiberiu era deja încărcat cu adrenalină, când Florentina îi zâmbi șagalnic.

- Hai, scumpo! zise el, spărgând fără niciun deranj cercul de amici.

Văzuse direct, fără cameră, pentru prima dată, dar euforia generală dezlega suficientă sevă pentru a comprima energia de cuplu, fără selecție. Se deplasară câțiva pași în lateral, după o magazie dărăpănată, lângă un trunchi de stejar cu întrebuințări diverse. Textilele zburară de pe trupurile încinse, sub apăsarea fugară a unui sărut, iar penetrarea se produse imediat. Tânăra era îndeajuns de lubrifiată, de parcă preludiul ar fi fost derulat după criteriile unui sexolog experimentat, iar Tiberiu era deja cunoscut pentru intrarea în erecție fără nicio pregătire.

De fapt, olteanul-moldovean era vedeta grupului, râvnit de toate damele și pizmuit de toți masculii, care firește că nu și-l doreau în turmă, însă în absența lui filmul nu se putea turna cu același interes și intensitate. Curiozitatea feminină fusese ațâțată nu atât de dimensiunile mătârângii, măcar că sârea vârtos din media obișnuită, cât de faptul că trezirea sexuală se petrecea în orice clipă își dorea posesorul, chiar și atunci când nu beneficia de condițiile specifice din mecanica lascivă de cuplu. Când intra pe net în direct, într-un dialog cu damele din grup, cartea de vizită a lui Tiberiu era o poză cu sexul. Iar la replica ironică: „Ai luat poza de pe net!”

tânărul nu făcea decât să se ridice și să renunțe la boxeri. Toate, fără excepție, rămâneau șocate văzându-l armat în poziția de tragere. Acum aveau șansa de a gusta realitatea și de a-i testa rezistența.

Zgomotul produs de împreunarea trupurilor atrase rînd pe rînd priviri hulpave, lichide. Nefiind la prima escapadă erotică la nivel de grup, damele priveau relaxat, doar pupilele le erau dilatate. Așteptau. Florentina nu-și putea controla gemetele. Nici nu-și dorea. Până la urmă, nu evadase din decrepitudinea unui birou anost din Timișoara – cu un șef ciufut, care-o obliga să presteze ore suplimentare după terminarea programului, dar îi ignora dureros posteriorul – doar ca să savureze conținutul unui pahar de bere la o iarbă comună.

- Hai-da, fată, alta la rînd! ceru Tiberiu, constatând că „înghețata” se topise și avea nevoie de material nou de asamblat.

Următoarea nimfă, Claudia, în costum de baie, privi spre fetele care asistau la spectacol. Primi confirmarea, încurajarea jinduită. Pe tipii care stăteau un pic mai la distanță îi ignoră. Nu existau. Tiberiu îi trase slipul fără să se grăbească și intră în subiect cum intră un armăsar într-o iapă în călduri. Atâta doar că nu terminase, după ce-o epuizase pe Florentina, iar corpul lui nu dădea semne că esența primordială i-ar ieși prea curînd din matcă. Explozia, atât de greu de controlat pentru masculul clasic, în cazul său sălășluia în adâncurile vulcanului fără nicio dificultate. Era o mașină cu funcționalitate rudimentară, însă la capitolul duranță nu puteai să-i reproșezi ceva. Nu practica tehnici sexuale taoiste sau exerciții kegel, nici n-auzise de-așa ceva, ci pur și simplu îl ajuta genetica. Trăsătură de familie – pe linia mamei, unde bunicul, cu șase decenii mai în vârstă, căuta dame corpulente, disponibile, și după ce nepotul atinsese vârsta primelor experiențe sexuale. Dar, probabil, voi mai avea ocazia să dezvolt subiectul, neputînd ignora o viață mustind năvalnic pe pajiștea contradicțiilor. Acum, în context, pitoresc ar fi de adus în scenă unul dintre unchii săi, mereu pe bicicletă indiferent de anotimp – înarmat permanent cu o drujbă pentru tăieri de arbori –, dar întotdeauna bărbierit și la cămașă albă, apretată, ce colecta la așternut, (și) la optzeci de ani, între altele, fete care nu spărseseră două decenii. Firește că la mijloc era și o plată oarecare – o ciocolată cu ambalaj lucios, un bănuț acolo, strecurat cu discreție –, însă era un individ hâtru, poznaș, care ajungea la țintă cu simplitate, iar când se izbea de un refuz nu se așternea supărarea printre prezențele feminine. Se distrau nițel pe socoteala lui, însă lăsa adesea garda

jos și-și ridicau fustița din curiozitate, plictiseală, oportunitate, vid interior. Perspectiva era permanent condimentată cu nevoia de varietate și de răzbunare, materializînd astfel, fără vreun ocol, dorința de a-și pedepsi partenerul de viață pentru o vină reală ori imaginară.

Cînd a trecut la a cincea damă, Tiberiu a cerut bere. Soarele lovea pieziș mantaua verde, lăptoasă a pămîntului, iar umbra unui arțar bătrîn, care-l înfiase șovăielnic de cîteva ceasuri, nu putea ostoi vipia. Transpirase, se deshidratase, așa că turna înăuntru berea rece în înghițituri largi, atent însă să nu-și întrerupă munca. Voia să vadă cât poate să ducă, era prima oară cînd explora voluptatea descătușată cu mai mult de două femei. Același lucru, sub aspect statistic, îl digerau și ceilalți.

- Îți sună telefonul, Tiberiu! îi zise una dintre tipele care aștepta stoic porția de ecler, refuzînd discret avansurile altor pulărâi.

- Las' să sune! zise el, apoi, răzgîndindu-se, i-l ceru.

Văzu că-l căuta fostul șef. Zâmbi. Sergiu era neobișnuit de insistent. Tiberiu răspunse pe WhatsApp, cu cameră.

- Ce faci șefule, cum îți merge? întrebă olteanul, nelăsîndu-i apelantului timp pentru vreo notă introductivă de salut.

Fixase camera pe noua achiziție, căreia îi frămînta cu mîna stîngă sîni, care dansau bezmetic. Sergiu rămase descumpănit:

- Hai că vorbim mai târziu, ori mai bine sună-mă tu, cînd ești liber, e important!

- Ok, șefule! zise Tiberiu cu o voce din care celălalt nu reuși să extragă vreo nuanță.

Orele cădeau istovite într-o gaură neagră. După a zecea damă îi dispăruse orice plăcere. Frecarea prelungită, cu mișcări ample, brutale, îi aduse un disconfort pe care cu greu îl depășea. Chiar și uleiul de argan, luat de la „naturiste” de una dintre experte, într-o sticlă netransparentă, folosit sub formă de spray, uneori, în spațiul temporal dintre ciocnirile trupurilor, sau înaintea împreunării cu următoarea sirenă, își încheiase misiunea. A mai continuat totuși destulă vreme – din generozitate, dar și pentru statistică – apoi s-a oprit. Fără finalizare. Era încântat și dezgustat în egală măsură.

Cînd soarele s-a dizolvat într-o mantie purpurie, pîngărită voluptuos de tușe vineții, Tiberiu cobora dezarmat în altarul viselor. Jocul căuta lacom alți protagoniști. Trupurile descătușate, fără pretenții de maraton, ținteau negreșit extazul...

POEME

Simion Felix MARȚIAN

Sonet arcat

*A crug ceresc mi-am arcuit cuvântul,
Strunit în coarda-ntinsă de simțire,
Și-n tolba grea, deschisă spre rostire,
Săgețile își pun în coadă vântul.*

*Mai port în tolba versuri de iubire
Și vreau cu ele să cuprind pământul,
Prin săgetări ce-și întetesc avântul
Când dragostea le-mbracă-n
strălucire.*

*Dar am o țință, Doamne, peste toate,
Un țel înalt, ce-ajunge... sus la Tine:
Să port în tolba mea, dacă se poate,*

*Săgeți arzând în laude divine;
Și-n tirul de cuvinte-nflăcărare
Și om și vers și arc să Ți se-nchine!*

Sonet luminos

*Când tainele ne-atârnă plumb de pleoape,
Și semne de-ntrebare picotese
În „dolce far niente” nefiresc,
Tenebrele sunt gata să ne-ngroape.*

*Cu mersul bâjbăit, copilăresc,
Ne frângem căutările-n hârtoape,
Deși lumina e atât de-aproape
Și-n storuri degetele ei lovesc.*

*Luând lințoliul beznei în răspăr
Și dându-i amurgirii interzis,
Deschiși vom fi ca florile de măr,*

*Putând rosti, ca și treziți din vis:
Lumina, Doamne, stă în adevăr,
Iar adevărul Tu ești, cum e scris!*

Sonetul iubirii

*Când timpul încă scârțâia-n țâțâni
Sub storul neguros de ne iubire,
Zvâcnit-a doar o clipă a uimire
Istoria cu umerii bătrâni.*

*A fost momentul ei de strălucire,
Când tresăreau izvoarele-n fântâni
Și clipe se-mpleteau în săptămâni
Sub pași divini scriind cu nemurire.*

*Din iesle, spre Golgota și-Nviere,
Trecea al mântuirii Corifeu
Sădind iubirea care-n veci nu piere.*

*Și, semănând cu flori acest traseu,
El a suflat apoi, ca adiere:
Iubiți-vă cum v-am iubit și Eu!*

Sonetul păpădiei

*Îmi reazem uimirea de-o rază de soare,
Când câmpul îmi intră prin ochi cu făclii
Aprinse-n petale de vii păpădii,
Și-mi curge prin suflet cu foc și culoare.*

*Dar drumul ei scurt se oprește-n chindii,
Pierzându-și veșmântul țesut din splendoare;
Și totuși atunci doar învață să zboare
Spre zare, cu aripi de puf, argintii.*

*Oricare-ar fi, Doamne, pe-aici rostul meu,
Cât port în culoarea petalei fiorul,
Aș vrea însoțirea credinței mereu.*

*Și-atunci când amurgu-și va pune decorul,
Torcând din fuiorul tăcerilor; greu,
Să simt în petalele veștede... zborul!*

Sonetul amintirii... viitoare

*Tresare alb aducerea aminte
Când, sub pavilion argonaut,
Pășim iscoditori înspre trecut,
Privind pe scocul vieții spre sorginte.*

*De-acolo curge „azi”-ul cunoscut,
Țesut din fapte, stări și simțăminte,
Spre încă tainice deznodăminte,
Spre cataracta în... necunoscut.*

*Și când dilema își atâță jarul
Dând vâlvătăi pe-al dubiilor foc,
Cuvântul veșnic își aprine farul.*

*Acum se vede, fără echivoc,
Că Cel ce-a dus o cruce cât Calvarul
E-acolo sus, ne pregătește loc.*

Sonet fulguit

*În curgeri albe se aștern zăpezi,
Și-i albă liniștea despăturată
Pe-ntinderea câmpiei fără pată,
Și-n alb adorm tăcutele livezi.*

*Un fulg s-a prins, din fulguiala toată,
De geana unui prunc și- ce să vezi?-
Și răsul lui de-argint, purtând diezi,
Părea tot alb, din inimă curată!*

*Ni-e lumea albă numai sub omături
Și, Doamne, Tu ne vrei curați mereu,
De-aceea Te rugăm din noi să mături*

*Prihana neagră ce atârnă greu,
Și-apoi, avându-Te pe Tine-alături,
Să ducem puritatea ca trofeu.*

FILOZOFIA, Religia și Știința (7)

PLOTIN (Neoplatonism)

Vavila POPOVICI

„Lumea trebuie să fie marcată de legi și de ordine, pentru a fi scena vieții morale a omului, altfel ar fi haos, iar legea nu

are o altă putere în afara celei de a duce la împlinire destinul; ea a fost dată indivizilor, iar ei o poartă cu sine și o folosesc...” – PLOTIN

Sunt la a 7-a expunere despre legătura între Filozofie și ideile, sentimentele împărtășite de oameni care transcend cunoscutul sau naturalul, precum și legătura cu alt tip de cunoaștere – sigură și rațională – , cu privire la natura lucrurilor și a condițiilor lor de existență. Este legătura care poate asigura progresul.

Pentru a face filozofie se cere a avea o mare sensibilitate, atât de mare încât să încerci să intri în tine însuși, să cauți un punct de sprijin în gândirea ta care să te echilibreze și să ai puterea de a-i echilibra și pe ceilalți prin deoalarea contextului în care ai găsit acest punct de echilibru, să-l poți explica celorlalți. Aceasta au făcut o serie de filozofi, pentru a ajuta cu gândirea lor la bunul mers al acestei lumi.

Am scris până acum despre filozofia antică, despre stoicismul grec și cel roman (5 capitole), capitolul 6 l-am considerat cel despre Marcus Aurelius și acum trec la neoplatonism, cu reprezentantul de seamă – Plotin.

Despre Plotin, cu ani în urmă s-a vorbit prea puțin și aceasta din cauză că trăitorii secolului trecut nu au fost interesați de tema sa predominantă, cea a transcendenței divine.

Plotin (204-270) a fost un filosof grec, născut în Egipt, la Lykopolis. Viața sa ne este cunoscută prin relatarea lui Porphyry, elevul său, care s-a îngrijit și de punerea în ordine a ideilor sale. Plotin a început să studieze filozofia la 28 de ani. Deceționat la început, l-a cunoscut mai târziu pe Ammonios Saccas care profesa la Alexandria o doctrină neoplatonică. După ce a asistat la o prelegere a lui Ammonios, puternic impresionat, Plotin i-ar fi spus prietenului care îl adusese acolo: „pe acest om l-am căutat!” și a urmat învățământul acestuia timp de 11 ani. La 40 de ani a plecat la Roma unde a fondat o școală și a început să scrie după 50 de ani. Avea o mare ușurință de a improviza, lucrările sale erau condensate, cu accente de mare entuziasm poetic. Avea o fire blândă, dădea sfaturi și era privit cu prietenie de împăratul Galerius și de soția

acestuia. Era un cunoscător al întregii filozofii antice. Comenta deseori în jurul unui text sau idei platonice, aristotelice sau stoice. Divinitatea pentru Plotin era *Unul* sau *Binele*, Unul fiind perfecțiunea supremă, despre care nu se poate spune decât că există. Din el ies *Inteligența* și *sufletul*. Inteligența este sediul ideilor, așa cum o concepeuse Platon, ea admite pluralitatea esențelor inteligibile. Sufletul este o emanație a inteligenței, este viață eternă, este nemuritor. Lumea materială este existența cea mai degradată la care de abia mai ajunge lumina Unuia și a Binelui. Dar, imperfect fiind, ajungem la cunoașterea Unuia numai cu ajutorul Extazului – un idealism religios care a putut face trecerea de la filozofia antică la cea creștină – deși diferența este mare, Dumnezeu creștin nu produce prin emanație ci prin creație liberă, prin inteligență, voință și bunătatea Lui. Existența și spiritul se prezintă ca prima sciziune a unității, iar sufletul este desfășurarea tocmai a acestei mișcări și a acestei diviziuni.

Cei din Roma care îi audiaseră cursurile i-au cerut ca problemele dezbătute să fie scrise, dezvoltate, el însă a refuzat fiindcă nu avea nici timpul necesar, nici sănătatea ochilor. Această condensare a ideilor l-au făcut obscur, încă de pe atunci, în special celor care nu i-au ascultat cursurile. În plus nu cunoștea foarte bine limba elenă, citea, vorbea dar nu avea darul scrierii, al compunerii. A fost un filozof eclectic, care a luat la bază metafizica lui Platon meditând asupra ei și întregind-o. Mulți filozofi moderni au fost influențați de metafizica lui Plotin, metafizica însemnând nu numai o viziune de ansamblu asupra existenței, dar și valorificarea ei pentru echilibrarea omului cu cosmosul, cu lumea și cu sine.

A murit după o boală grea. Înainte de a-și fi dat sufletul Plotin ar fi rostit: „*Mă străduiesc să înalț divinul din mine la divinul din Univers*”. Avea doar 66 de ani.

Opera sa a fost compusă în 16 ani de un spirit matur care, în momentul când a început să scrie, își formulase deja pe deplin sistemul filosofic, putând întemeia un nou curent filosofic – neoplatonismul, care a exercitat o puternică influență asupra contemporanilor săi și asupra filozofilor care au venit în urma lui.

Prelegerile și scrierile sale filozofice au fost prelucrate cu o remarcabilă acuratețe de principalul său discipol, Porfir, și publicate între anii 301-305 sub titlul de „Enneade”, tot el scriind și „Vita Plotini”. Cele 54 de tratate incluse în Enneade sunt, de fapt, comentarii asupra unor teme clasice, din filozofia greacă anterioară (inspirate nu numai din Platon, ci și din Aristotel, stoici, etc.) pe baza cărora, Plotin a construit doctrina sa originală. A încercat să concilieze în scrierile sale exigențele raționalității, caracteristica filozofiei grecești, cu aspirațiile mistice.

Atât Plotin cât și Porfir au trăit și au scris într-o perioadă de criză a culturii filozofice. Porfir a împărțit opera lui Plotin în șase capitole, fiecare a câte două tratate. De aici numele de Enneade (nouă) acordate grupelor de câte două tratate. În viziunea lui Porfir, prima Enneadă tratează chestiunile de *etică*, a doua și a treia pe cele de *fizică*, a patra Enneadă cuprinde tratatele care au ca temă *Sufletul*, a cincea pe cele

care au ca temă *Intelectul*, iar a șasea Enneadă pe cele care se referă în mod precumpănitor la *Unul*.

Neoplatonismul a exercitat o puternică influență asupra creștinismului fiind revalorificat, în secolul XV, prin intermediul culturii arabe și reabilitat, în Renaștere, odată cu interesul pentru Platon. Giordano Bruno (1548-1600) s-a referit în mod frecvent la Plotin și a dezvoltat unele teze plotiniene. În secolele următoare, interesul a cunoscut un nou declin; în secolul XVIII s-a trăit pe culmile rațiunii și s-a renunțat la ele, în secolul XIX – pe culmile științei și s-a renunțat la aceste culmi, pentru ca tot în acel secol Plotin să devină un „autor la modă”. Goethe (1749- 1832) l-a citit cu entuziasm și a scris chiar versuri „plotiniene”. Plotin a fost citit și comentat de filozoful german Hegel (1770-1831), care a formulat și obiecții, în timp ce contemporanul său – filozoful german Schelling se simte foarte apropiat de Plotin în cadrul teoriei sale despre Absolut. Mai trebuie menționată și influența lui Plotin asupra filozofului francez Henri Bergson (1859-1941). Toate acestea denotă „încercări de lichidare a deficiențelor spiritului omenesc”, după cum se exprima filozoful român Nae Ionescu. Aș spune că mai întâi este analiza pe care o fac filozofii pentru a ajunge la depistarea neregulilor din societatea în care trăiesc, cei mai mulți dintre ei luând în considerare cele descoperite până la ei de către ceilalți filozofi și adăugând ideile lor, căci „*totul pornește de la necesitatea de echilibru al omului în univers*”.

Plotin lansează premisele dezvoltării fenomenologiei, dezvoltate în secolul XX de către filozoful austriac Husserl (1859-1938), apreciind faptul că mintea joacă un rol activ în percepția obiectelor și întâmplărilor din jur, nerămânând pasivă la fluxul de informații ce le primește din diverse surse. În materie religioasă, religia însemnând orientare spirituală, potențare a vieții spirituale pentru ea însăși, dar și un interes pentru ceea ce este dincolo de realitatea pe care o trăim, Plotin dezvoltă în acest sens o filozofie originală, considerând că sufletul este format din două părți diferite: partea superioară este cea care reține caracteristicile divine și cea care este departe de lumea pământească, iar partea inferioară, cea care adăpostește trăsăturile personalității și cea care este susceptibilă de a fi coruptă de vicii și de pasiuni.

Pornind de la această doctrină mistică, viziunea religioasă a lui Plotin poate fi rezumată astfel:

Locul cosmic în care existența capătă dimensiune fizică este sufletul, care este atât un agent contemplativ, cât și un actor; partea contemplativă este cea superioară care menține permanent legătura cu latura divină, în timp ce partea inferioară, cea coruptibilă, trebuie să își regăsească drumul către jumătatea sa; regăsirea acestui drum se realizează prin parcurgerea a trei etape: cultivarea virtuții, prin care sufletul regăsește calea către Divinitate, practica dialecticii, care informează sufletul despre natura existenței și contemplația, care este practic adevăratul mod de acțiune al sufletului, aici realizându-se practic unirea celor două jumătăți sufletești; adevărata misiune a sufletului este de a ajunge la un nivel cât mai apropiat de cel al lui Dumnezeu, motiv pentru care Plotin face diferența între virtutea de ordin divin și cea de ordin civic, prima fiind cea care este cea mai importantă și care o cuprinde și pe cea de a doua. Odată reunit, sufletul se poate concentra pe integrarea sa în sistemul divin al „unicului/unul-ui”, care este generatorul

tuturor formelor de viață. Plotin consideră că această denumire de „unic” nu este potrivită, întrucât se face referire la un concept ce nu poate fi înțeles de către oameni. Filosofia lui Plotin avea să se propage ulterior în lumea arabă, cât și în India și în lumea creștină, în perioada Evului Mediu.

Pentru Plotin, Dumnezeu este transcendent lumii, căci acesta se află într-o sferă supra-pământească, deasupra lumii și ca atare El nu poate fi sesizat cu ajutorul conceptelor. El este *Unul*, care mai este numit și Binele, Principiul sau cel Dintâi.

Binele era expresia cea mai înaltă a gândirii pure a raționalității spiritului conștient, a raționalului care tinde să cunoască și să înțeleagă toată lumea. Nostalgia după cunoaștere se liniștește ajunsă în acest punct, căci Binele este identic cu cunoașterea cea mai desăvârșită.

Platon considera Erosul ca fiind de obârșie divină, fără să fie divin, el aparținând lumii demonicului, care se află între ceea ce este nemuritor și muritor, într-o neliniște eternă și mereu nedesăvârșită, căci Erosul este entuziasm și pasiune mișcată de o nostalgie nemărginită după Bine și Frumos, după cunoaștere și eterna liniște. În timp ce Binele trebuie să fie privit ca principiul al rațiunii, ca Logos, iubirea (eros) are o notă de iraționalitate și de neînțeles, ca și lumea. Problema este de a reface legătura dintre Logos și Eros, între Bine și Iubire, între rațiune și viață. Plotin soluționează această problemă prin interpretarea pe care o dă vieții religioase. Problemele în jurul cărora se rotește filozofia lui Plotin sunt: a) Cum s-a născut lumea din „Unul” și b) Cum ajunge omul la unirea cu Dumnezeu pentru a-și găsi fericirea.

Pentru Plotin viața spirituală este religioasă, iar între religie și știință, artă și erotică nu este nici o contradicție; arta, iubirea și filozofia sunt drumul spre religie.

Dumnezeu este, pentru Plotin, temeiul întregii existențe și principiul tuturor valorilor, ceea ce înseamnă că sfera existenței își are originea în Dumnezeu și se dezvoltă devenind lumea inteligibilă a ideilor. Unitatea absolută menține lucrurile în toate, pătrunzând prin toate, adunând laolaltă și unind ceea ce, fiind separat în opoziție, este în pericol să se dezbină. El este deasupra a toate; El nu are mărime, nu este infinit; este centrul universului lucrurilor, izvorul veșnic al virtuții și originea iubirii divine, în jurul căruia se mișcă totul, spre care se îndreaptă totul, din care își iau începutul și ieșirea, și conștiința de sine; El produce totul, existența și viața în creaturi, le susține și le poartă, căci deși El este transcendent, totuși întrepătrunde totul, Dumnezeu este mai mult decât existența; El este suprarăționalul. Lumea spiritului este lumea realității adevărate. Nu materia și lumea fizică reprezintă realitatea, ci gândirea, ca viață spirituală conștientă: ea este identică cu existența. Raționalul este existentul și existentul este rațional. Din lumea Ideilor urmează viața acestei lumi senzoriale sau sfera sufletului lumii. În concluzie, pentru Plotin, Dumnezeu este iubire, căci el scrie: „*Demn de iubire și iubire este El; El este iubirea Sa însăși, fiindcă El nu este altcumva frumos decât prin Sine însuși și în Sine însuși*”.

Va urma

O ZI DE NEUITAT

Andrei BREABĂN

Duminică, ultima zi lui răpciune, anul 7531 de la Facerea Lumii și prima zi adevărată de primăvară a avut loc o nouă întâlnire a membrilor Cenaclului transfrontalier „Mașina cu poeți”, din care fac parte scriitori, cântăreți, pictori și alți iubitori ai artei din toate cuprinsurile Moldovei de Nord a Marelui Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, regiune numită impropriu Bucovina de către austrieci, care au anexat-o fără drept și au stăpânit-o un veac și jumătate. Cu toate metodele brutale folosite de cotropitorii austrieci de deznaționalizare a neamului românesc, la fel ca romanii, ca turcii și alți cotropitori, acest popor trecut prin nenumărate momente de restriște și-a orânduit singur soarta reușind să viețuiască până azi. Prin acest popor oropsit și călcat în picioare, dar care nu s-a supus cu adevărat nimănui, avea să se împlinescă mesajul nemuririi adus de Zamolxis în urmă cu câteva milenii. În 14/27 octombrie 1918 Adunarea Națională Constituantă a Bucovinei întrunită sub președinția lui Iancu Flondor adoptă o moțiune prin care exprimă voința unanimă a tuturor românilor de pe aceste plaiuri mioritice de a se alipi patriei mame. Dar, pentru a se împlini până la capăt această dorință sacră și legitimă, a fost nevoie de noi jertfe de sânge și de intervenția forțelor de peste Prut chemate în ajutor pentru a restabili ordinea. Deranjați de doleanțele românilor care se voiau stăpâni pe pământul lor, naționaliștii ucraineni și bolșevicii ruși au trecut la represalii crunte asupra lor provocând haos și anarhie.

În 18/28 noiembrie, Congresul General al Bucovinei, din care făceau parte reprezentanți ai tuturor naționalităților, inclusiv ucraineni, vechi prieteni ai românilor încă din vremea marilor voievozi,

alături de care au luptat și au trăit în bună înțelegere, a consimțit la „unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în

vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”. La 18 decembrie 1918, actul unirii, adus la Iași, unde se aflau regele Ferdinand, guvernul și curtea regală a fost consimțit prin lege, ca peste un an, la 10 septembrie 1919, să fie recunoscut de întreaga lume prin includerea sa în Tratatul de pace de la Saint Germain încheiat de Puterile Aliate, cu Austria care a stăpânit abuziv vreme de 150 de ani această provincie profund românească.

Să nu uităm niciodată sacrele cuvinte prin care stăpânii de drept ai pământului lor au hotărât „unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”, să le scriem în inimile și în sufletele noastre și să le lăsăm amintire celor care vor veni după noi.

Procesul de întregire a Țării se va încheia la 1 Decembrie 1918, zi sacră în istoria noastră națională, când, prin stăruința unor minți luminate, care din păcate acum ne lipsesc, a fost refăcută pentru câteva decenii Dacia marelui rege Decebal. O răsplată binemeritată de poporul român silit de mai marii lumii să trăiască despărțit de hotare nedrepte. Să nu uităm că toate cele stabilite de Stalin împărțeau satele în două, rupeau copiii de la sânul mamelor și despărțeau frații de frați. Iar acum, dacă privim în urmă, este greu de înțeles de ce nu folosim momentul prielnic creat de actuala conjunctură internațională pentru a readuce în hotarele firești pământul dintre Prut și Nistru numit impropriu Republica Moldova. Frații noștri din aceste locuri au dreptul să aspire la libertate, au dreptul să facă parte din marea familie europeană și să se bucure de protecție internațională, la fel cum ne bucurăm și noi. Unde sunt oamenii politici care au pregătit și au înfăptuit în 1918 acest măreț deziderat al neamului nostru, lăsându-ne o țară întregită în hotarele ei firești, o țară care îi cuprindea laolaltă pe toți cei care se exprimau în frumosul grai românesc, limbă sfântă a strămoșilor noștri, pe care aceștia au păstrat-o cu jertfe de sânge. Unde sunt oamenii politici și marii istorici, Brătienii, N. Titulescu, Nicolae Iorga, D.A. Sturdza, Ioan Bogdan, V.A. Urechia, Grigore Tocilescu, A. D. Xenopol, Dimitrie Onciul, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Ioan Ursu? Unde sunt scriitorii și oamenii de cultură Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri, Octavian Goga, George

Coșbuc, Andrei Mureșanu, Dimitrie Bolintineanu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Costache Negruzzi, Alexandru Odobescu, I.L. Caragiale, Octavian Goga, Take Ionescu, Victor Babeș, Nicolae Filipescu, care prin scrierile lor au militat pentru unire și și-au adus contribuția la păstrarea și înnobilarea limbii române, cea mai mare avuție pe care o avem? Mulți străini ne-au călcat hotarele și au furat bogățiile țării, mulți ne-au jignit și ne jignesc încă, dar cu toate strădaniile unora dintre ei, care continuă și în zilele noastre, nu au reușit și nu vor reuși vreodată să ne răpească această comoară prețioasă ascunsă adânc în sufletul nostru, unde nu pot săpa cu toate sculele lor sofisticate. Nemuritoarea limbă română va viețui până la sfârșitul lumii indiferent de voia unora sau altora.

Patru „Mașini de poeți” s-au întâlnit la primele ore ale dimineții în vama de la Siret, important punct de trecere a frontierei, continuându-și drumul spre nordul Bucovinei unde îi așteptau alți scriitori și artiști adunați să presoare împreună floricele de neuitat pe coroana împletită cu dragoste și dor pe fruntea limbii române, zâna zânelor din basmele populare care îl așteaptă pe Făt Frumos s-o salveze din ghearele spurcate ale căpcăunului. Fiecare mașină a pornit la drum din părți diferite ale Bucovinei, una din Suceava, alta din Rădăuți, a treia din părțile Câmpulungului și Vatra Dornei, ca lor să li se alături și cei veniți din țara lui Sadoveanu, pășind încrezători pe urmele Victoriei Lipan. Toate erau încărcate cu poeți, autori de proză, epigramaști, cântăreți și mânuitori ai penelului, care s-au adunat într-o oază de românism care păstrează încă mirosul pașilor pe unde a trecut Ștefan cel Mare și Sfânt cu oastea lui de viteji care au îngenuncheat în Codrii Cosminului aflați în preajmă, trufia Craiului și a șleahței lui de leși.

Sufletul întâlnirii a fost doamna Elena Nandreș, primar al comunei până în urmă cu doi ani, când a renunțat să mai candideze sau, cine știe, poate i s-a cerut din motive doar de ea știute, o femeie de o înțelepciune și modestie cum rar găsești în zilele noastre, fiind respectată de toți oamenii din sat, care o înconjoară și azi cu dragostea lor, mulți dintre ei fiind prezenți la această întâlnire.

Oaspeții au fost întâmpinați de un cor de copii îmbrăcați în port tradițional moldovenesc, care au intonat cu vocile loc cristaline, în cea mai curată limbă română „Imnul Mahalalei” și alte cântece tradiționale, cu profunde mesaje românești.

Cei care au luat parte la această întâlnire și-au exprimat unanim dezaprobarea față de războiul sângeros dintre Rusia și Ucraina, care pune în pericol soarta omenirii, condamnându-i pe invadatori și acțiunile lor criminale îndreptate împotriva unui stat liber și independent, căruia i-au călcat fără drept hotarele, la fel cum au făcut cândva austriei cu dulcea, frumoasă și nemuritoarea „Țară a fagilor” pe care au

desprins-o mișelește din Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Mai mulți poeți au recitat poezii cerând oprirea imediată a războiului și restabilirea păcii, iar alții au completat mesajele lor creatoare prin care militau împotriva războiului cu dorința arzătoare adresată autorităților ucrainene de a li se respecta limba și credința, dreptul de a vorbi și învăța în limba română, dreptul de a exista ca oameni cum au fost moșii și strămoșii lor.

Acompaniați de corul de copii care intervenea în pauzele dintre vorbitori, poeții și scriitorii prezenți la manifestare au călătorit vreme de câteva ceasuri pe aripile muzelor care i-au însoțit în zborul printre stele, călăuzindu-i pe drumul veșniciei, pe care unii dintre ei îl vor găsi.

Pe timpul manifestării a fost și un moment de comemorare a victimelor masacrelor de la Lunca și Fântâna Albă, pe care le-au comis autoritățile sovietice în 6 februarie și 1 aprilie 1941, zile de neuitat în istoria neamului românesc când mii de oameni au fost măcelăriți fără milă, doar pentru vina de a fi români. Între ei peste 800 de persoane erau din localitatea Mahala. Printre ei se aflau bătrâni, femei și copii. Cu trupurile pline de plumbi au fost aruncați într-o groapă comună, fiind lipsiți până și de dreptul de a avea o îngropăciune creștinească.

Oaspeții și gazdele au avut parte de o întâlnire de neuitat, ca în final să se despartă și să se întoarcă pe drumul pe care au venit după un ospăț îmbelșugat încheiat cu îmbrățișări și schimb de cărți între mânuitorii condeiului.

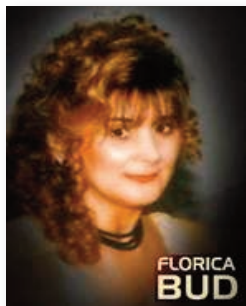
Înainte de a pleca, „Mașinile cu poeți” au făcut un scurt popas la mormântul Anitei Nandriș, născută în Mahala, ridicată din casa ei și deportată pentru 20 de ani în Siberia pentru singura vină că s-a născut româncă. Cu evlavie și respect pentru memoria bătrânei care nu și-a uitat niciodată obârșia, întorcându-se să moară pe pământul care i-a dat viață, oaspeții au depus coroane de flori și au păstrat un moment de reculegere.

Spre seară, mașinile de poeți au pornit la drum despărțindu-se cu lacrimi în ochi de frații lor de peste Prut. Pornind spre casele lor, toți poeții, scriitorii și artiștii care au luat parte la eveniment au jurat cu toții în sinea lor să nu uite cât vor trăi această frumoasă întâlnire când, cu ajutorul lui Dumnezeu și puterea Duhului Sfânt, au reușit să spargă pentru câteva ceasuri hotarele nefirești dintre ei. O zi de neuitat din viața lor pe care o vor lăsa amintire copiilor și nepoților, ca nici ei să nu uite acele memorabile locuri strămoșești scaldate de strămoși cu lacrimi și cu sânge, care păstrează și azi urmele Soarelui Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt.

POHTA-N CUI ȘI ALTE POHTE (2) - DE MUSAI, SUS SAI!

Florica BUD

Dacă familia, la botezul meu, mi-ar fi întins o tavă cu diverse obiecte - să îmi aleg viitorul, așa cum se face acum la orice botez, cu sau fără dansul ursitoarelor bune și al vrăitoarelor rele - aș fi ales... Tupu. El ar fost pe primul, pe al doilea și pe al treilea loc.

Tupu este chintesenta jocurilor copilăriei mele. Dar, din păcate, este cam greu să materializez jocul "De-a v-ați ascunselea", adică Tupul meu și al tovarășilor mei de joacă. Să îl concretizezi, ca apoi să îl așezi cu grijă pe o tavă. Și nu pe orice tavă ci pe una dintre tipsiile ce îi ajută pe cei pricepuți să facă profilul sau chiar graficul viitorului unui bebeluș. Fără doar și poate că profilul și graficul viitorului sună cam pompo-ciudăros, mai ales că nu am nicio diplomă de absolvire a vreunui curs numero-futuro-astro-carteo-rechercheolog în... boabe de muștar, linte, fasole, mazăre, boșorcă sau măcar... în boabe de mărgăritar.

Așadar, Tupu, fiind ceva imaterial, primul obiect ales de pe acea tipsie ar fi fost o funie. Doamne ferește! Nu una pentru gânduri rele ci una pe post de coardă de sărit. Și săream până obosea și cel care făcea numărătoarea săriturilor. Țopăiam cât era ziulica de mare, ba prin curte, ba prin grădină sau ogradă ba, cu învoirea celor mari, pe ulița noastră pe care atunci o numeam, „Ulița dintre Biserici”. Acum poartă un nume sobru, „Strada Unirii”.

Ar fi trebuit să mă mulțumesc să aleg o funie pentru că pe vremea aceea nu se găseau, prin gospodăriile ulmenenilor, corzile de sărit, adică aceea sfoară mai groasă, prevăzută cu două mânere colorate, din lemn atunci, acum din plastic. Apoi aș fi ales un dărab de cretă ca să conturez șotronul săltăreț. Săream, săream și iar săream, cu scrijaua unsă cu unsoare, într-o mână și cu porodicul în cealaltă. Asta dacă mai era unsoare în candirul cu unsoare.

Dacă nu, era foarte bună și ne dădea destul avânt în țopăiala noastră și pthita unsă cu ulei și presărată cu mniere. Dar nu de albine... albinele le-am avut mai

târziu, ci cu mniere=zahăr. Apoi, obiectul următor ales, musai, ar fi fost cartea. „De musai, sus sai!”, spune o vorbă. Mai bine nu o descoperam că m-a chinuit prea mult atunci când am început să prind gustul cititului. Dacă țopăiala poate face casă bună cu scrijelile unse cu ceva, fie și cu „pophiroș uns de la nănașa”, nu poate face nici casă, nici șură nici măcar cohe bună cu nicio carte, nici măcar cu „Cartea funciară”. Nu poți să joci șotron și să citești o carte după cum nici nu poți juca șotron și să conduci în același timp, o țară. Sau poate că ultima combinație... unii pot să o facă.

Dacă mă veți întreba care a fost cea mai fericită perioadă din viața mea nu aș avea încotro și ar trebui să recunosc cu umilință, că a fost aceea care a înghițit primii ani, cei în care nu am știut să citesc. Sper din suflet că nu veți pomeni nimic de scris. Că atâtea păcate mi-aș face dacă aș răspunde, încât nu ar face față să le transporte toate tiriboanțele de pe ulița mea. Fără lectură, iată un răspuns care ar face să crape irima, rărunchii și să despice limba celor care formulează întrebări nepieritoare, un fel de tango al întrebărilor.

Ba să nu crape că nu dă bine nici pentru CV-ul meu nici pentru cel al posibil-crăpașilor. Poate crăpa piatra cea care ne împleticea limba, când trebuia să recităm, repede, repede, poezia crăpciune. Acum dacă tot m-am întors în perioada fericită în care nu știam să citesc, pot să pomenesc de primele melodii auzite la Radio și care mi-au rămas întipărite în minte. Ele sunt: „Ciobănaș cu trei sute de oi”, „Marina, Marina”, „Tangoul de demult” și „A trecut o caravană”. Este vorba de acea caravană pe care o cântă un cunoscut interpret, pe care nu știu de ce, îl suspectez că nu ar avea nicio legătură cu iubirea. Nu cred că voi afla vreodată cine a cântat-o la radio în copilăria mea, așadar mă mulțumesc cu prezentul nu prea original.

Fac o pauză ca să spun poezia cu barza, lucru pe care trebuia să-l fac la început. Tupu, Tupu, dar, dacă nu m-ar fi adus barza în localitatea Ulmeni-Sălaj... de Maramureș, așa cum este menționat și acum, numele proaspătului oraș, pe frontispiciul gării, nu ar fi avut cine să joace Tupu cu ceata de cophii din vecini și să facem atâta hărmălaie prin curțile oamenilor, mai ales a lelii Anica.

Dacă căutăm pe internet vom afla că „Prima atestare a actualului oraș datează din anul 1405, cu numele de Șilimeghiu, așezarea Sylelmed fiind menționată într-o scrisoare a regelui Ungariei, Sigismund de Luxemburg. Din monografia sa aflăm că în anul 1765, localitatea va apărea sub denumirea Sulimedi (sol mediu), în Evanghelia tipărită la Blaj. În timpul ocupației austro-ungare, numele va fi schimbat în Sulelmed, apoi, din anul 1926, în Ulmeni.

Din punct de vedere geografic, atât localitatea Ulmeni, cât și satele aparținătoare, se suprapun unei

zone de contact între Depresiunea Băii Mari, Dealurile Sălajului, Masivul Dealul Mare - Țicău și Piemontul Iadărei (parte a Piemontului Șomcutei). Lor li se adaugă și defileul Benesat - Țicău, creat de râul Someș prin adâncirea epigenetică în cadrul rocilor metamorfice Precambrian superioare, care mărește potențialul peisagistic. Această așezare, până mai ieri comună, azi oraș, a fost de-a lungul vremii o minge disputată de cele două județe, Maramureș și Sălaj, județe care se despart prietenos prin Strâmtoarele Țicăului”.

Când eram copii, părinții ne dădeau voie, mie și surorii mele mai mari, Valeria-Ana, să ieșim duminicile cu alți vecini la câte o plimbare cu bicicletele până la zona sălbatică și frumoasă în același timp, numită, „Strâmtoarele Țicăului”, unde Someșul este silit să curgă cuminte, înghesuit între dealuri. Ca să ajungem la Strâmtoarele Țicăului, treceam prin satul Țicău, ce aparținea și atunci de comuna noastră, acum aparținând orașului Ulmeni.

Poposeam sub sălciile bătrâne ce făceau plecăciuni în fața râului, iar de pe malul celălalt ne zâmbeau dealurile ce străjuiesc satul Chelinta, unde a văzut lumina zilei, maestrul Emil Gavriș. Desigur, nu mergeam până acolo degeaba, doar să ne bucurăm privirea ci, să mâncăm la iarbă verde, noțiunea de picnic ne era total străină, atunci. Dintre toate

bunătățile lumii pentru noi, slăninuța friptă, alături de ceapa verde sau uscată, porodici (roșii), poprici (ardei), pepeni (castraveți) erau cele mai gustoase bucate.

Pentru a aduce slăninuța în stare apetisantă, era musai să o trecem prin flacăra. Așuțam (aprindeam) focul, folosind iască și amnar și uneori cu ajutorul cremenelor, depinde ce aveam la îndemână. O creștam sub formă de soldăței și cu ajutorul vergelelor-țepușe confecționate de către noi, o țineam deasupra focului, la fel cum procedam și cu legumele. Pentru a nu pierde nimic din bunătatea fripturii, din când în când unsoarea (grăsimea) topită o lăsam să se scurgă pe feliile de pithă (pâine) coaptă de bunica Valeria sau mamica Cornelia, în cuptorul nostru.

Lângă slănină mergeau foarte bine ouăle răscoapte, pe care le pregăteam pe vatra focului, clădite din una sau mai multe pietre. Tot acolo frigeam și picioicile în coajă (cartofii). Ca desert, aveam câțiva cucuruzi fripți și ei pe pietrele fierbinți. Așezam cu grijă bunătățile pe masa noastră improvizată, adică o ștergură (ștergare) țesută în război de mama sau rămasă de la bunica, așa cum erau toate ștergurile țesute de femeile satului și porneam bătălia. Un observator atent și imparțial ca toți observatorii, dacă ne-ar fi văzut cum ne războiam cu bucatele, ar fi putut crede că... se băteau turcii la gura noastră!

→ Continuare din pag. 8

Întrebarea colonelului ne smulge din visare, iar conu' Alecu simte provocarea, drept care intră în arenă cu acel inimitabil aplomb al său:

- Oricât ar părea de curios între cele două abordări, deși nu există similitudini, sunt unele apropieri frapante. Dacă Pesach-ul iudaic simbolizează o renaștere spirituală, o elibera-re de sub un jug nevăzut, dar foarte puternic, Paștele creștin are ca temă fundamentală, dincolo de evenimente, renașterea ca o eternă victorie a vieții în fața morții. Mai bine spus este simbolul renașterii prin ciclul natural al morții și al vieții. Sigur, eu iau de bune toate scrierile din scripturi, măcar pentru faptul că oamenii din acele vremuri nu scriau precum noi astăzi, toate năzbâtiile, iar scrisul în sine era o activitate destul de costisitoare și lucrul acesta nu-l puteau face decât niște oameni foarte instruiți, cu maximum de economie și acribie, deoarece ei scriau având convingerea fermă că se adresează în primul rând celor ce vor veni după ei. Prin urmare, cu multă responsabilitate!

Numai că, în sine, creștinismul nu se naște pe un teren virgin din punct de vedere religios, ci dimpotrivă pe un loc foarte aglomerat de tot felul de credințe, religii și tradiții. Așadar, atunci când creștinismul, sub influența lui Saul din Tars, cunoscut mai ales ca apostolul Pavel, va deveni religie prin adoptarea unui fundament teoretic, respectiv Biblia iudaică, iar mai târziu sub domnia lui Constantin cel Mare va deveni religie de stat, va disloca o altă religie mai veche, bine

ancorată în mentalul colectiv, respectiv mitrhaismul.

Aici se cuvine să facem câteva precizări! Cultul lui Mitrha, o religie exclusiv masculină cunoscută și sub denumirea de Sol Invictus, fusese impusă în Imperiul roman de Commodus, un inițiat în acest cult al cărui zeu, Mitrha, era sărbătorit de regulă pe data de douăzeci și cinci decembrie, conform calendarului actual, când se considera că este ziua sa de naștere. Foarte interesant, ni se spune că zeul se născuse dintr-o fecioară, iar păstorii ținutului au venit să i se închine. El va captura taurul divin pe care îl va sacrifica pentru a sărbători alături de soare, iar din sângele taurului, în luna martie, se vor naște toate plantele și animalele folosite omului. Este înarmat cu o măciucă din lemn cu care alungă demonii (un simbol pentru nori) de pe cer. Aceste tulburătoare similitudini cu religia zalmoxiană ar trebui să ne ducă cu gândul că de fapt mitul mitrhaic nu este importat din Iran unde funcționa doar de prin secolul cinci înainte de Hristos, ci din vecinătatea imperiului, adică din Dacia cu care romanii aveau de fapt legături nu numai de rudenie ci și comerciale sau politice extrem de vechi. Doar că, în prezent, nimeni nu abordează cu mai multă atenție aceste aspecte ale intersecțiilor culturale, deși ambele religii sunt de tip solar, cea zalmoxiană și cea numită mitrhaică și este destul de limpede că au cel puțin o rădăcină comună. Nici nu mai spun că reprezentarea lui Mitrha nu este de loc una de tip iranian, să nu uităm că imperiul persan la acea vreme avea o anumită reprezentare specifică a personajelor, ci seamănă izbitor cu dacii de pe mai noua columnă a lui Traian,

inclusiv numita bonetă frigiană care este de fapt căciula dacică, aceea purtată de nobilii daci, numiți de romani tarabostes.

Așadar, creștinismul va disloca mitrhaismul însă așa cum se întâmplă întotdeauna îi va prelua moștenirea inițiativă devenind la rândul său o religie solară. De fapt Isus va fi denumit și Domn al Luminii, iar ceremoniile dedicate Lui vor respecta vechile norme ale ciclurilor soarelui, cele ce simbolizează relația simbiotică între moarte și viață ca două fețe ale aceleiași medalii. Ar trebui să ținem minte că nimic nu se pierde, iar istoria are și ea ciclurile sale în care rămâne întotdeauna fondul chiar dacă formele se schimbă funcție de unele aspectele culturale ale societății omenesti...

- Dar eu unul nu prea înțeleg care este simbolistica taurului ucis de Mitrha?

- De asta spun că religiile solare nu-și pierd sensurile ascunse! Simbolul vine din adâncul istoriei cunoscute, mai precis de la vechii egipteni și caldeeni, simbolizând trecerea de la o eră cosmică la alta, așa cum înțelegem zodiile acum. Să ne amintim că la un moment dat Egiptul antic va venera taurul și ar fi bine să înțelegem corect existența unui sanctuar precum Serapeumul din Saqqara, locul de înhumare al taurilor sacri, cei care erau considerați încarnările lui Ptah, zeul suprem al acelor timpuri.

- Bine, dar egiptenii mai au și alte animale pe care le considerau sacre precum pisica sau berbecul! Cum legăm toate aceste reprezentări de cultul solar, unul despre care știm că a fost fundamental pe toată perioada vechii culturi egiptene, cea de referință?

- Este simplu dacă ne gândim că acei oameni își legau existența de ciclurile solare. Ar fi bine să ne gândim la proiecția discului solar pe firmamentul constelațiilor și vom găsi un răspuns cât se poate de satisfăcător.

Și ca să mă refer mai concret la mitrhaism voi imagina un mic scenariu. Să ne gândim la cele afirmate în mit. Zeul Mitrha omoară taurul divin din al cărui sânge iau naștere flora și fauna. Putem deduce din aceste informații că pe timpul când soarele se afla în Zodia Taurului ceva s-a schimbat în mod dramatic în existența planetei, iar această schimbare înclină să cred că este legată de încălzirea post glaciațiune când, cel puțin în emisfera nordică, au început marile transformări ale scoarței și unele porțiuni din uscat au devenit funduri de ocean sau mare și invers. Fără îndoială, au apărut plante și animale în zone cu totul noi. Simbolul morții taurului este după mine, sfârșitul acestor fenomene dramatice odată cu ieșirea soarelui de pe firmamentul acestei constelații. De altfel, dacă vom privi cea mai cunoscută reprezentare a zeului vom observa lângă taur un câine și un șarpe. Personal cred că reprezintă în mod alegoric viitoarele constelații pe firmamentul cărora se va proiecta discul solar, respectiv constelația Câinelui și apoi cea a Dragonului, așa cum le cunoaștem noi astăzi.

- Mmm, toate bune și frumoase, numai că dacă acceptăm acest scenariu ajungem în orizonturi de timp greu de considerat ca fiind istorice, timpuri în care ne cam îndoim și de faptul că ar fi existat ceea ce am putea numi civilizații umane.

Cartezianul doctor pare a avea dreptate...

- Da, mi-am pus și eu întrebări despre acest aspect cam dificil de admis, timpul mult prea îndepărtat pentru a crede că ar fi existat civilizații capabile de observații științifice care să fie transmise apoi, ritualic, prin mituri. Numai că avem unele informații precum că și în perioade pe care noi preferăm să le situăm în afara istoriei, existau civilizații foarte avansate din punct de vedere al cunoștințelor științifice. Desigur, nu exclud greșelile de datare, minciunile sau farsele, dar în ansamblu sunt atât de multe dovezi că înaintea acestei civilizații au fost altele foarte dezvoltate încât devine absolut prostește să nu le luăm în seamă. Mă mai gândesc însă și la informațiile prezente în Biblie precum că nu întotdeauna omul a arătat așa cum îl știm acum. Recunosc, sunt un visător, însă a nega dovezile care nu se încadrează în scenariul didactic conceput pentru istoria pe care o învățăm la școală este ca și cum am lua de bună datarea nașterii primului om acum vreo patru mii de ani, așa cum a calculat un călugăr în urmă cu aproape o mie de ani. Și asta nu ar fi fost nimic, mde, omul a făcut el o socoteală și i-a ieșit cifra asta, numai că, scolastica preluase această prostie, o transformase în dogmă și nimeni nu se putea abate de la ea.

Istoria ar trebui să fie o știință prin care să treci cu mintea mereu deschisă spre cunoaștere, spre schimbare, deși evenimentele studiate fac parte din trecut și credem că sunt imuabile, că ele se încadrează strict documentelor pe care le citim la un moment dat, deși, sincer vorbind, mare lucru nu înțelegem din ele, în primul rând datorită modului de gândire actual. Nu! Totul este într-o continuă schimbare, măcar pentru faptul că vom găsi mai mereu noi documente, dar și pentru că inclusiv modul nostru de gândire se schimbă, sau ar trebui să facă asta funcție de abordarea evenimentelor, de la emoțional la rațional.

- Și ar mai fi un lucru! Documentele fac referiri, normal, doar la evenimentele majore ale timpului respectiv: războaie, crime, trădări, amantlăcurile regilor sau nunțile princiare cu impact major pentru politica vremurilor. Sigur, toate acestea au importanța lor, însă noi ar trebui să învățăm încă din școală cum funcționau economiile acelor societăți, cine și ce producea, cum se împărțeau bunurile materiale, cine producea mâncare și cine unelte sau cine și cui vindea mărfurile indiferent cum se numeau acestea, fiindcă aici este cheia înțelegerii unei societăți, ba chiar și a motivelor de război, revoltă, revoluție sau schimbarea capetelor încoronate. Economia este cea care oferă înțelegerea organizărilor sociale și a evenimentelor ei. Ori noi ce facem!? Împuiem capul copiilor cu tot felul de prostii, cu date și informații inutile dacă nu se află în context, apoi ne mirăm că ei, sârmanii, au o atitudine perfect indiferentă față de o știință care poate fi pasionantă.

Ceva, ca un fel de nor, se lasă deasupra noastră...

Din visare ne scoate însă tot buna noastră Aurelia, care anunță pe un ton triumfal:

- Cafeluțaaa, boieri, dumneavoastră!

Sufrageria se umple de miresme exotice, perfect corelate cu micile noastre nostalgii...

POEZII

Adriana WEIMER

Sensul

*Am învățat să trecem prin timp
în tăcere,
cu ani povară,
cu întrebări nepuse
purtând în ochi toate mărilor
într-o singură lacrimă scursă;
dar pe un drum neînceput,
uitat în memoria unui destin,
privirile se vor întoarce
și vor găsi sensul.*

Profund

*Cât zbor îngenunchează
în păsări
pentru aripi
ce nu pot zbura
de prea multă liniște
și prea mult cer.
Cât înalt coboară
în munte
pentru stânci
ce nu pot rodi
de prea grea măreție.
Câtă lumină se topește
pe buze
pentru nașterea
unui singur cuvânt
spre iubire.*

Naștere

*Poți să te naști,
înaintea nașterii tale,
prin ideea de tine
a părinților;
poți să gândești,
înaintea gândirii tale,
prin puterea de inteligență
a materiei;
dar nu poți privi,*

*înaintea privirii în tine,
prin ochiul străin
al cuvântului.*

Lumina

*Din albul străzii,
prin ninsoarea de gânduri
dintr-un ochi de fereastră,
într-un ochi de cuvânt
s-a deschis,
din afară înăuntru,
lumina.*

Stare de spirit

*Să depinzi de un DA,
de o stare de spirit străină ție.
Îți sprijini gândurile
pe clipa ce va veni pentru tine
sau nu
și pleci din numele tău
și numele tău
rămâne închis în dosare.
În câte feluri ți-e dat să trăiești.
Ți se dă să alegi
dar nu ți se dă să știi
care drum
dintre bine și rău
ți-e destin.*

Un semn

*Aștepti un semn
de viață ori de moarte,
de iubire ori de nepăsare,
de aducere-aminte ori de uitare.
Aștepti în tăcere un semn
și răspunsul tăcerii
te cuprinde și doare
și însăși tăcerea așteaptă un semn
de tine ori de fiecare.*

Și stelele

*Stelele mor de singurătate,
ca oamenii,
de prea multă lumină neluminată,
de prea multă umbră necălcată.
Stelele mor pe sărite,
ca oamenii,
din când în când,
câte una, câte unul, mai cad.*

Curcubeu

*Sfântă lumină topită-n curcubeu
în ochii cerului senin de după
ploaie,
mi se rostesc cărările-n destin,
în ochi răsare-o ultimă văpaie.*

Nerostire

*Să iubim clipele
ce vin înspre noi din iubire;
să iertăm clipele
ce se duc dinspre noi
spre povara tăcerii eterne,
în nerostire.*

Întru tine

*Profund,
sentimentul de tine,
venirea ta aici,
în sufletul meu,
e o binecuvântare
a faptului că există,
că exist întru tine.*

VINOVAȚ FĂRĂ VINĂ!

(proză scurtă)

Ovidiu ȚUTUIANU

În memoria tatălui meu Valeriu

Era o duminică însorită de toamnă. În minunata zonă muntoasă, acoperită predominant de conifere, vântul unduia discret printre crengile copacilor producând un muget în surdină. Pe pajiștile înverzite, pline de flori ce-și etalau culorile vii sub dansul grațios al albinelor și fluturilor, pășteau alene oile unei turme, vegheate cu atenție de ciobanul înveșmântat în obișnuita-i sarică, cu pălăria neagră dată pe ceafă și rezemat în bătă. La marginea turmei, cu urechile ațintite în vânt se odihneau în iarba înaltă și mătăsoasă, câinii ciobănești.

Liniștea era deplină pe acest colț de rai românesc, fiind zi de sărbătoare creștină, când tot omul se odihnea, după muncile depuse de-a lungul săptămânii. Nu se lucra nici la punctul de doborâre a arborilor de la exploatarea forestieră, nici la depozitul de lângă calea ferată îngustă (CFI), pe care nu circula în acea zi, niciun trenuleț, numit de localnici „decovil”.

Singurele ființe umane care aveau treabă în zonă, potrivit sarcinilor de serviciu erau șeful „Ocolului silvic”, inginerul Aureliu Musceleanu și pădurarul Geza Szabo. Și fiindcă, duminica era o zi de pauză totală pe CFI, cei doi efectuau controlul de rutină în arealul „Ocolului silvic” folosind „drezina” - un vehicul ușor, asemănător cu un vagonet, acționat cu pedale care se deplasa, pe calea ferată îngustă.

Controlul avea ca principale scopuri: identificarea parcelelor forestiere afectate de vânt, de boli sau de dăunători naturali (plante parazite, insecte, copitate, rozătoare), depistarea eventualilor tăietori de lemne clandestini (hoți) și a vânătorilor fără permis (braconieri).

După ce luară o gustare frugală bazată pe lactate cumpărate de la stâna ciobănească, cei doi silvicultori se suiră în drezina care rula cu viteză moderată, din amonte către avalul pârâului ce însoțea calea ferată. Din când în când, pădurarul aflat la conducerea vehiculului, îl frâna și-l oprea, după care ambii coborau și efectua controlul pe parcelele programate.

Ațiunea își urma cursul normal iar inginerul era satisfăcut de modul cum arătau pădurile și pășunile din zona sa de responsabilitate, fiind răsplătit astfel pentru efortul său organizatoric inclusiv pentru instruirea și coordonarea pădurarului respectiv.

Pe când se apropiau de sfârșitul controlului, la o curbă pe care calea ferată o făcea în paralel cu mersul

apei, cei doi văzură deplasându-se de-a lungul șinelor un grup compact de oameni. Unii mânau câțiva cai care târau după ei brazi zdraveni, doborâți de curând iar pe traseele căii ferate se deplasa agale un individ, având în spate o coșniță plină cu vreascuri proaspăt tăiate.

Sesizând grupul, silvicultorii începură să se agite, somându-i pe infractori să se oprească și pentru că aceștia o luară la fugă, inginerul trase (conform instrucțiunilor), un foc de avertisment în aer, cu arma de vânatoare din dotare. Numai individul cu coșnița în spate continua să pășească netulburat, pe calea ferată. Pentru că în porțiunea respectivă terenul avea o pantă mare de coborâre, drezina luase o viteză considerabilă iar pădurarul, speriat apăsă brusc și puternic frâna, încât aceasta se blocă, ne mai asigurând oprirea vehiculului. Disperați, cei doi din drezina dezlănțuită începură să strige la omul care își continua tacticos mersul printre șine iar inginerul chiar mai trase câteva cartușe în aer, dar fără rezultat. Și astfel în timp ce grosul grupului de infractori se risipise prin pădure lăsând în urma lor caii cu „corpurile delictive”, individul rămas pe calea ferată, insensibil la toate avertismentele silviculturilor, fu atins de decovil și aruncat pe covorul de iarbă ce mărginea terasamentul căii ferate. Cum în continuarea traseului, calea ferată urma o contra pantă, pădurarul reuși în final să oprească drezina. Ambii coborâră și alergară într-un suflet spre locul unde zăcea persoana rănită. Iar când ajunseră lângă el își dădură seama că era un surdo-mut mai mult speriat decât rănit. Îl urcară în drezină și-l transportară până la cea mai apropiată localitate unde se afla un dispensar medical. Neavând decât contuzii minore, bărbatul a fost totuși „spitalizat” la ordinul organelor locale de partid. Întrucât întâmplarea se petrecuse în România anilor 1950', în mica localitate în care se afla sediul „Ocolului silvic”, ea a avut un larg ecou. La sugestia unui avocat priceput, comunist de-al Anei Pauker venit din Basarabia cu trupele sovietice de ocupație, prieten de partid cu una din rudele persoanei vătămate s-a deschis un proces penal.

Interesant a fost verdictul acestuia, mai ales pentru cei din generațiile mai tinere dornici de a cunoaște adevărata istoria a partidului muncitoresc român devenit partidul comunist și „condamnat” în zilele noastre!?. Niciunul din hoții de lemne (numiți atunci țigani/în prezent romi) nu a fost condamnat. Pădurarul a fost scos din cauză fiind membru de partid. Singurul care a fost găsit vinovat în fața completului de judecată, garnisit cu „asesori populari” (majoritatea aparținând minorităților naționale) a fost „vinovatul fără vină” - șeful „Ocolului silvic”, intelectual, și nemebru de partid, considerat „dușman de clasă”! El a trebuit să plătească cheltuielile de judecată și de „spitalizare” ale hoțului, scăpând cu puțin de la a face închisoare, primind desigur și o sancțiune pe linie profesională și rămânând marcat de cele întâmplate de-a lungul întregii sale vieți!

*

P.S. Povestirea se bazează pe un eveniment trăit de autor. Orice asemănare cu vre-o întâmplare din zilele noastre este cu totul...întâmplătoare !

CREATORI DE CLIPE

Anişoara Laura MUSTEȚIU

O nouă zi se ivește la poalele cerului. Ca o fata Morgana apare acolo pe creștetul înălțimilor, spulberând cu un zâmbet imens o sumedenie de noi clipe, proaspete, pure, binefăcătoare, clipe dăruite de o generoasă divinitate. Îmi place să le privesc. Par fulgi de lumină pe nesfârșitul tărâm al timpului.

Hei, hai prinde-mă dacă poți ...îmi spune un dor ... apoi se risipește în zarea privirii și se pierde pe poteca fermecată a amintirilor. Uneori readuc în prezent clipele trecute, le privesc, le dărui un nou suflu de viață, de iubire, le sărut cu un zâmbet fermecător. Îmi place sclipirea pală a clipelor trecute, care mă încălzește de acolo, din depărtatul trecut și-mi dă încredere că viața poate fi frumoasă, îngăduitoare, aventuroasă, magică. Dar în același timp îmi reamintește de efemeritatea zilelor și cât de important e să știu să prețuiesc clipele ce-mi curg din viitor. Suspin... O clipă plină cu bunătate picură ca un strop de lumină caldă peste sufletul meu. Îi rămân recunoscătoare.

Uneori las totul la voia întâmplării... Iar atunci, odată cu căldura, întâlnesc și un vânt rece, uneori un praf care-mi orbește privirea... Vfff...vfff... mă izbește, îmi împrăștie clipele în cele patru zări...Mă scutur, înțelegătoare..

Se întâmplă atâtea în viață. Glasuri de oameni, strigăte stridente de întâmplări se sparg în mii de cioburi și cad pe pământ... Uneori totul se transformă în furtună. O furtună ce-mi tulbură clipele, le umple cu praful confuziei, cu frunze uscate de trăiri, cu crengi rupte din gânduri și azvârlite în calea mea...Dar nu mă neliniștesc... Le iau și le arunc în focul unui dor care încă pălpâie, acolo, pe malul amintirilor. Alteori am noroc...și clipele îmi apar asemenea unor pescăruși, liberi, fără anumite constrângeri, zboară și se desfată în puritatea zilei.

Înainte nu știam că eu sunt magul, creatoarea clipelor mele. Am aflat în timp despre acest secret prețios. L-am aflat din șoaptele întâmplărilor, din murmurul cugetului...Un dar înțelept pentru care sunt nespuse de recunoscătoare.

Clipele sunt suflul timpului, în respirații

profunde, vii, fremătătoare, înmiresmate cu arome de trecut timpuriu. Inspir adânc din aerul proaspăt...Îl savurez... Pe buze simt o boare din gustul zilelor trecute. O simt în toate sensurile, dulci, amare, sărate și iuți...Zilele au dispărut în stoluri de clipe, lăsând în urma lor fulgi plăpânzi de trăiri și emoții. În trup îmi freacă trecutul.

Hei, m-ai uitat? O burniță de lacrimi se lasă peste o poiană cu flori ce-mi zâmbesc. Îmi zâmbesc în culori calde, fermecătoare. Nu... niciodată... răspund trăirilor ce-mi aparțin numai mie... Mă dor, dar totuși, le ador... Când privesc clipele trecutului mai îndelungat, îmi dau seama de himera ce o emană... Ca o fata Morgana, devin stafii cu trupuri ce palpită în lumini trecute. Un pâlcc de dorințe neîmplinite încă privesc nesfârșita boltă cerească, lăsând suspine de speranțe să zboare spre culmile neantului.

Umbrele trecutului mă răcoresc cu fiori efemeri. Mă ascund sub aripile lor jilave, atunci când sunt prea fericită, pentru a rămâne cumpănită, pentru a-mi reaminti din nou că totul e trecător... Când sunt tristă îmi caut un colțișor luminat. Acolo mă scald într-o amintire efervescentă, înviorătoare... și mă ascund prin păduri cu pomi de argint unde ascult chicoteli de fericiri trecute.

Aud un clipocit de apă... O fată singuratică își scaldă picioarele în izvorul vieții. Își jelește o dorință aprigă, neîmplinită. Lacrimile îi cad în stropi uriași în apa cristalină lăsând un ecou nedeslușit în urma lor...Lacrimile ei par pline cu bunătate. Unele rămân pe obraji, apoi i se scurg pe piept și se topesc în căldura înțelegerii. Fata își lasă capul în poalele recunoștinței, o zână bună care o alină cu mângâieri ocrotitoare.

Fiecare clipă poartă un alt chip, o altă mireasmă, o altă culoare, o altă undă sonoră, o altă vibrație de energie. Dar când sunt privite împreună, par o pictură murală lăsată pe ziduri ce marchează potecile prăfuite ale vieții. O frescă de o valoare neasemuită. Ce pot fi clipele? Scânteii de stele ce se sting în focul efemerității?...Totuși, le iubesc prețiozitatea. Căci oricât de mici și neînsemnate ar părea, o clipă poate schimba un destin, o viață de om. Mi s-a întâmplat și mie, cândva, să le cunosc puterea. Dar trebuie să recunosc că am fost eu, creatoarea acelei clipe decisive care mi-a schimbat direcția. Am fost eu cea care, într-o clipă, am tras cu putere de pânzele corabiei, schimbându-i cursul spre furtunile și viforele necunoscutului.

Hei, și noi existăm... Nu ne vezi? Noi suntem cele reale... Mă uit mirată în jurul meu. Clipele prezentului mi se izbesc de picioare, se scurg apoi în valuri înspumate pe o cărare nouă, croită în fața

→ Continuare în pag. 33

OGLINDIRI

Livia CIUPERCĂ

Volumul *Bunicul meu fără mormânt* (Humanitas, 2022) este dovada că amintirile se topesc în vis pentru a recompune amintirea unei ființe dragi.

Iată cum, un vis profilat într-o noapte de iarnă a anului 1975, poate contura, printr-o îmbrățișare duioasă, somnul într-o eternitate al bunicului Gheorghe Ene Filipescu (Oltenița, 23 aprilie 1884 – 10 septembrie 1952, Tg. Ocna).

Cu „pași de rugăciune” și o responsabilă documentare, nepoata Monica Pillat – distins profesor universitar și scriitor – va sparge tăcerea, deschizând dosarele CNSAS, notațiile memorialistice, bogata corespondență, cărțile și albumele foto ale familiei Filipescu, pentru a restabili durerosul adevăr „întemnițat” în nemiloasă tăcere și necunoaștere.

În adevăr, această nedreptate se cerea, imperios, restabilită.

Suferințele îndurate își cer dreptul la viață, prin cuvinte care sunt ajutate să înflorească, printr-o minuțioasă, calmă și perseverentă dorință de a recompune portretul vieții unui om integru.

Și nu a fost deloc simplu, chiar împovărat pentru cercetătorul Monica Pillat. Dar când dorești, poți ajunge spre „limanul de lumină”.

Umbre dragi i-au fost călăuză și-ndemn înflorit. Cu iubire neîntinată, fruct tomnatic, însuflețit – „Din ghimpii

amintirii Trecutul l-a cules” (Ion Pillat) – și în șoapte înlăcrimate de vis, steaua uitării își va recăpăta strălucirea. Și acum avem dovada că sunt povești care se nasc în vis.

Dar memorialul *Bunicul meu fără mormânt* nu este o poveste oarecare, ci o cunună de stele care s-a cerut îmbrățișată, cu evlavie, într-o neuitare: bunicul matern Gheorghe Ene Filipescu, bunica maternă, Manana și copiii. Chipuri care ne privesc de dincolo de concretul palpabil.

Strada, casa, „castanii cu foșnet de pădure”, totul s-a vrut absorbit într-un trecut cu „a fost odată”!

Piese de puzzle devin balsam mângâietor după șapte decenii de somn zbuciumat al bunicului drag, peste suferințele indurate – și-n nefericita-i copilărie, dar, mai ales, în deplina maturitate, nedreaptă osândă, între zidurile de la Jilava, Văcărești și Tg. Ocna.

Și, amintindu-ne (prin comparație) de Horia Furtuna (unul dintre prietenii lui Ion Pillat), de la a cărei trecere ne despart tot șaptezeci de ani, am putea spune că memorialul acesta, dedicat bunicului Gheorghe Ene Filipescu de către distinsa lui nepoată, s-ar putea rezuma și-ntr-acest ritm cantant: „și-un singur vers de altădată / e-o lumânare pe mormânt”.

În adevăr, cel care, copil fiind, ajunge desculț în Bucureștiul anului 1901 și, cu vie dorință de împlinire, va ucenici într-un atelier de cizmărie, pentru ca peste ani, să ajungă el însuși proprietarul unui atelier de încălțăminte de lux, încoronat cu mai multe premii internaționale.

Din liniștea mării tăceri a eternității străbate până la noi crezul care l-a însuflețit pe autodidactul-stilat meșter pantofar: echilibrul, smerenia și moralitatea!

→ Continuare din pag. 32

tălpilor mele. Mă scutur din visare, lăsând o rafală de trăiri să cadă pe iarba proaspătă...O boare de gânduri efemere îmi îmbujorează chipul. Privesc ziua de ieri ce urcă spre înălțimi catifelate, apoi dispăre în neant... Absorb câteva picături dulci din elixirul speranței. Câteva gânduri înțelepte se trezesc din amorțeală, se scutură și ele, apoi mi se alătură, cuminiți. Îmi scald privirea în zâmbetul lor, iar ele își răcoresc tălpile în râul vieții. Ca și mine.

În jurul meu, clipe fragile, asemenea trupurilor gingașe de fluturi, roiesc înveșmântate în șoapte, altele în dorințe, iar altele în speranțe. Privirile mele le liniștesc. Roiul de clipe-fluturi se lasă pe brațele mele, pe chipul meu, îmi înviorează ființa. Din albastrul privirilor cerești, clipe noi și proaspete se risipesc pe pământul cărămiziu, brun-cafeniu. Par un praf divin spulberat de îngeri. Îmi înalț mâinile pentru a primi binecuvântarea lor divină, pentru a le mulțumi printr-o rugăciune a inimii că există.

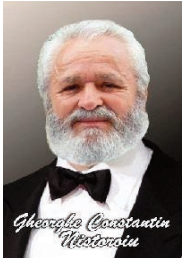
Pornesc cu pașii sufletului spre infinitatea orizontului, pentru a absorbi din binefăcătoarea energie divină, ca apoi, când mă reîntorc, să făuresc

noi gânduri, bune, folositoare, frumoase. Ele sunt ca aerul, vitale pentru a exista. Mă simt părtaşă în făurirea clipelor, sau chiar mai mult. Aș putea să spun că sunt cea care le dă culori, trăiri și le înfrumusețează ca să devină scenarii vii din viață. Îmi simt clipele și gândurile legate una de alta, într-o comuniune naturală și vitală. Când un gând bun se lasă pe chipul clipei, o încălzește.

Privesc clipele ce se scurg în fața mea și mi se pare un miracol că eu sunt cea care are magica grație de a le umple cu frumusețe, cu căldură. Acest gând îmi răsfață prezentul cu o bucurie inocentă, îmi aduce lumină în priviri când mă gândesc la viitor. Ascult cum respiră natura, ușor și gingaș. La apusul soarelui, milioane și milioane de animale se cuibăresc liniștite în brațele ei nesfârșite. Într-un târziu, se ivește luna, nu numai în ceruri ci și pe bolta gândurilor mele. Calmă, magică, cu un ochi semiînchis îmi luminează tărâmul ființei...Ascult o melodie născută dintr-un tandru respir de clipe și mă las pe o claie de vânt ce mă duce spre o nouă visare...

ANCESTRALA - ARTA PURĂ - POEZIA POPULARĂ GETO-VALAHĂ (partea I-a)

Gheorghe Constantin
NISTOROIU

„Nu știi, luna-i luminoasă,/ Ori e puica
mea frumoasă./ Nu știi, luna-n ceruri
trece,/ Ori puica la apă rece.”/ (Mihai
Eminescu, Culegeri de literatura populară)

Când Bunul Dumnezeu, în Zorii
Creației Sale divine, a tocmit **Pământul – Mamă** și l-a
dăruit primului Său popor ales, **pelasgilor** și urmașilor
lor **geto-daco-români**, l-a înzestrat cu DARURILE Sale
cele mai nobile și cele mai serafice: armonia,
frumusețea și varietatea naturii, armonia fenomenelor
naturale și supranaturale – minunile, armonia,
frumusețea și sensibilitatea oamenilor, armonia spiri-
tului, armonia om-familie-comunitate-cult-natură-pă-
mânt-cer-cosmos. Pentru toate aceste entități,
armonii și varietăți, Atotcreatorul a tors din Fuiorul Su-
fletului Său și a pogorât Lumină din Frumusețea Sa, pă-
mântenilor, ca să atingă nemurirea prin, CÂNTEC, JOC,
POEZIE, UMOR - punctele cardinale ale religiei patriar-
hale, ce le-a sacralizat și înnobilit libertatea, cugetul,
creația, arta, onoarea, demnitatea, munca, bunăstarea
și înțelepciunea. Așadar, de Atunci, din surâsul și lacri-
mile ferice ale Zorilor ancestrali s-a pogorât peste
VATRA Străbună, milenară în care avea să se nască Ma-
rele Imperiu al lui **Burebisa cel Mare**, ce va dăinui prin
legendara DACIA MARE, ca un fenomen ceresc, CUR-
CUBEUL liric - POEZIA populară. **TOATE erau CÂNT! /**
TOTUL a început să CÂNTE! TOATE erau POEZIE!
/TOTUL era SIMFONIE! Cântau Munții și Apele, De-
alurile și Câmpiile, Codrul și Florile, Vântul și Păsările,
Luna și Soarele, Anotimpurile și Stelele, Dorurile și Oa-
menii, Mamele și Pruncii, Îngerii și Dumnezeu. Instru-
mentele cosmico-patriarhale vibrau melodios natura
prin susurul apei, surâsul soarelui, ocheadele Lunii,
hora norilor, adierea vântului, murmurul pădurii, legă-
narea florilor, zumzetul albinelor, ciripitul păsărilor,
mișcarea pietrelor, mugetul și talangele animalelor, fi-
orul țărâniei, unduirea firului de iarbă, ecoul munților,
psalmul azurului, fornăitul, tropotul și galopul murgu-
lui, rapsodia greierelui, foșnetul de cașmir al spicelor

aurii, crainicul zorilor-cocoșul ș.a. **Omul pelasg**, țăranul-
patriarh al Pământului – Mireasă și-a priment menirea
sa ancestrală cu muzica instrumentală. A luat frunza și
i-a dat ghiere de ciocârlie prin gura sa aurită. A luat apoi
lemnul, la început alunul și a făurit un fluier vrăjit,
continuând cu buciul, tulnic, toacă, tobă... După care,
Țăranul-patriarh al libertății, frumosului, datinilor,
tradiției, religiei monoteiste și-a binecuvântat **Crăiasa-
Miere** îndemnând-o să-l încante cu aleasa ei cântare.
Sub bagheta fermecată a Naturii și-a compus singură,
mireasma cântecelor, după varietatea florilor, a leagă-
nelor, a împodobirii vestimentare, a îmbrățișărilor ma-
terne, erotice, agapice, ascetice etc.

AȘA S-A NĂSCUT SUBLIMUL CÂNTĂRII CÂNTĂRIILOR
– POEZIA POPULARĂ GETO-VALAHĂ! Din acest IZVOR
**PUR, vor bea și vor înseta toți Fiii creației național-uni-
versale, întrupând fiecare darul său cosmico-religios,**
artistul-rapsod, artistul-meșter, artistul-geniu, preotul,
monahul, profetul, poetul, prozatorul, dramaturgul,
filosoful, teologul, vizionarul, sfântul. / Ancestralul
Poet popular care, a creat și cântat Poezia populară a
fost în lungul și în latul Patriei sacre, **Poporul** și audito-
riul a fost tot acel Popor, de-a lungul multor generații
milenare.

Vibrația ancestrală a Poeziei populare și-a răspândit
melosul în felurite miresme încântătoare: **cântecul** –
licăr divin al vieții sufletești, **comunitatea**, lumea hără-
zită soartei cu sorocul, norocul, binele ori răul ei, **copi-
lăria** cu leagănul divin al mamei și cu dumbrava
fermecată, **codrul** de argint cu pădurea lui de aur, **cucul**
– simbolul Primăverii și heraldul păsărilor măiestre,
murgul, camaradul de drum, de dor, luptă, de codru al
voinicului, haiducului, **stihile** – semne sufletești, **sin-
gurătatea**-axa solitară a vieții, **inima**-vioara sufletului,
dragostea întru frumos și urâtul ca bestie, **cosmosul** iu-
birii, **consonanțe** sufletești, **sentimentul** nestatornic –
îndepărtările vremelnice, **cătănia**, **dorul**, **piedici** în
amor – ispite fugare, **nunta**, **căsătorii** de pricopseală,
eșuate, **iubiri** neîmplinite, **lirica** muncii, **nevolnicii** vieții,
războiul, **robia** jugului asupritor ciocoiesc ori al sama-
volnicului străin, **graiul** comun – **mustul** revoltei, **hai-
ducia**, **bătrânețea**, ca înțelepciune, boală și sfârșit
pământesc. **Cântecul-licăr divin al vieții sufletești în**
Terra Mirabilis a Maicii Domnului – Fecioara MARIA/
Cântarea populară valahă avea acea strălucire sacră,
de sărbătoare religioasă în care îți primenești deopo-
trivă Viața – Darul divin, cu trupul și sufletul ei, așa cum
țăranul curat, liturgic al Satului, unde s-a îngemănat
VEȘNICIA, te gătește firesc, cucernic de cuminecarea
hristică. / **Cântarea populară** seamănă cu o grădină mi-
rifică, după o ploaie de vară, bogată, răcoroasă și re-
pede care resfiră mireasma florilor peste întregul
univers al clipelor înrouate de soarele cântului / Privi-
ghetorii în miriștile de secară, unde adierea vântului

adoarme suav, trandafiriu. „Vai de mine, multe știi!/
Eu mă mir unde le ții:/ Da-n poiată, sub lopată,/ Și, scot
una cîteodată,/ Cîteodată, cînd și cînd,/ Când îmi vine
mîndra-n gînd.” (Foaia poporului, De pe Tîrnava Mică,
cules de Iuliu Sămărghițean)/ „Doamne, la inima mea/
Este-un rîu și-o fîntînea:/ Rîul de dor s-a făcut,/ Fîntîna
de gîndul mult.” (Cicerone Theodorescu, Com.
Nădăștie-Alba, de la Ion Buric Judele)/ „Cine m-aude
cîntînd/ Zice că n-am nici un gînd;/ Dar atîtea gînduri
am/ Cîte zile-s într-un an;/ Ș-atîtea gînduri mă mîncă/
Cîte păsărele cîntă;/ Atîte gînduri mă bat/ Cîte frunze-
s pe un brad./ Așa mă bat gîndurile,/ Ca pe murg oblîn-
curile./ Și muntele care-i munte/ Și el are gînduri
multe,/ Iară eu, un junișan,/ Gînduri multe cum să n-
am?” (Seb. Bornemisa, Ardeal)/ „Cucule, pasăre
blîndă,/ Du-te-n pădure și-mi cîntă./ Pe cine-i avea
mînie/ Blastămă-l străin să hie./ Nu-i mai trăbe altă
șfară/ Ca străinătate-n țară;/ Nu-i mai trăbe altă funie/
Ca omul străin în lumie./ Cine-o făcut horile/ Meargă-
n rai cu florile./ Nu le-o făcut de nebun,/ Că le-o făcut
de om bun...” (Com. Șanț-Bistrița Năsăud, de la Ioana
lugan, cules de Victoria Dosios)/ „Doină, doină, cîntic
dulce!/ Cînd te-aud nu m-aș mai duce./ Doină, doină,
viers cu foc!/ Cînd răsuni eu stau în loc./ Bate vînt de
primăvară,/ Eu cînt doina pe afară,/ De mă-ngînd cu
florile/ Și privighetorile./ Vine iarna viscoloasă,/ Eu cînt
doina-nchis în casă,/ De-mi mai mîngîi zilele,/ Zilele și
noapțile./ Frunza-n codru cît învie,/ Doina cînt de voini-
cie,/ Cade frunza gios în vale,/ Eu cînt doina cea de
jale./ Doina zic, doina suspin,/ Tot cu doina mă mai țin./
Doina cînt, doina șoptesc,/ Tot cu doina viețuiesc!” (Va-
sile Alecsandri, Moldova)/ „La bordei cu crucea naltă,
La Stăncuța sprîncenată,/ Gioacă hora încheiată,
Curge lumea fermecată./ Vinu-i bun, ocaua mare,
Beau voinicii pe secare./ Nu se-ndur ca să se ducă,
Noaptea la dînsa-i apucă./ Cine trece, se oprește,/ Cît
o vede nebunește,/ Bea vin, punga-și cheltuiește,/ Și
zău că nu se căiește./ Cine vine-n patru boi/ Se-ntoarnă
numai cu doi;/ Cine vine de călare,/ Pleacă cu șaoa-n
spinare;/ Iar pe gios oricine vine/ Își bea tot de lîngă
sine/ Și se duce gol cu bine.” (Vasile Alecsandri, Mun-
tenia)/ „Cui nu i-s dragi horile/ Bată-l sărbătorile,/ Că
pe mine nu m-or bate,/ Că horesc și zi și noapte,/ Și-oi
hori pînă la moarte,/ Să-mi horesc horile toate.” (I. Pop
Reteganul, Com. Reteg-Bistrița-Năsăud)/ „Bordeiaș,
bordei, bordei,/ Cu mărtăceii de tei,/ S-a-ncuibat dra-
gostea-n ei./ Bordeiași fără gîrlici,/ Tu mă faci să viu p-
aici/ Desculț și fără opinci./ Bordeiași întunecos,/ Mult
îmi ești de drăgăstos,/ Că mă faci să viu pe jos./ Întîi p-
aici cînd veneam,/ Patru junci eu înjugam,/ Și acum nici
unul n-am.../ Apoi venii și cu cai./ Dacă beui și mîncai,/ Numa-n cămașe plecai!/ Vai, maica mea, ce-ncăpui,/ Că și căciula-mi băui/ Și de basmu mă făcui!” (Anton Pann, Muntenia)

Comunitatea – lumea, hărăzită soartei, destinului cu sorocul, norocul, binele ori răul ei Comunitatea arhaică era așezată întru frumos, gătită întru cântec, curgătoare întru armonie. **Cîntarea populară** a țâșnit ca izvorul rece, cristalin, albastru-argintiu de munte, ce astâmpără setea, întărește sănătatea, oglindește chipul, cuminecă sufletul, dă inimii dor și dorului folclor. / **Cîntarea populară** se revărsa peste zările senine ale țaranului patriarhal, ca murmurul fântâniei, ca legănarea firului ierbii, ca privirea întinsă peste țărnițele nease-muitei frumuseți a Satului, unde voia bună, munca pe ogor, umorul, răsul în șezătoare, chiotul pe câmp, fluieratul tinerilor îndrăgostiți, atingeau cu aripi de chihlimbar catifeaua parfumată a florilor ispititoare... „Satule, grădină dulce,/ Din tine nu m-aș mai duce./ De mirosul florilor,/ Și dragul feciorilor./ De mirosul la o floare,/ De dragul la șezătoare.” (Gh. Cernea, Com. Dăișoara-Brașov, de la Maria Custură) „Cîte flori sînt pe pămînt,/ Toate trec la jurămînt./ Numai floarea soarelui/ Șade-n poarta raiului,/ Face loc sufletului/ Și odihnă trupului./ Dară floarea macului/ Șade-n poarta iadului/ Și tot crește și-nflorește,/ Multe suflete-amăgește./ Amăgi-m-ar și pe mine,/ Că-s un om cam slab de fire./ N-are Dumnezeu în lume/ Nici un folos de la mine./ Cît pe lume-aș mai trăi,/ Nimărui n-aș folosi.” (M. Friedwagner, Suceava, de la Olimpia Mitrofan) „Cîte flori sînt pe pămînt,/ Toate merg la jurămînt,/ Numai floarea soarelui și cu spicul grîului/ Și cu vița vinului/ Stau în poarta raiului/ Și judecă florile,/ Ce-au făcut miroasele?/ Ele spun săracele:/ -A venit Brumar ăl mic/ Și nu ne-a făcut nimic/ A venit Brumar ăl mare/ Și ne-a uscat din picioare./ Și-a dat o ploaie cu vînt,/ Ne-a pus spicul la pămînt./ Și-a dat o ploaie cu soare,/ Ne-a sculat iar în picioare!” (Ceașanu-Fira-Popescu, Com. Făurești-Vîlcea, de la Zina St. Diaconescu) „Doamne, nu da nimănu/ Ca mie și codrului./ Codrului i-ai dat verdeață,/ Mie jale pă viață;/ Codrului i-ai dat bujor,/ Mie jale pînă mor;/ Codrului i-ai dat zmincele,/ Mie mi-ai dat dor și jele.” (Emilia Comișel, Com. Cerișor, Hunedoara, de la Vinca Maria)

Copilăria cu leagănul divin al mamei și cu dumbrava fermecată a mirificului ei tărâm/ Mama copilăriei odorului ori vlăstarelor sale și-a țesut cântecul de leagăn din ființa sa angelică, din astralul ochilor de cer, din părul de soare sau de pădure, legănat peste umerii diafani ce sprijină trupul de amforă, ori de Diană, unde chicotește suav, gîngurește, pruncul - **Mugurele de Dumnezeu**, legănat de brațele mlădioase ale rugii de foc, la sînul doldora de dor./ **Mama, pruncul și copilăria în Patria de Dor a Profetului Zamolxes și-a Măntuitorului Hristos – DACIA Mare**, s-au zămislit ca o **Troiță** încrustată în stihuri și ferecătură de aur, ca o

→ Continuare în pag. 36

DIALOG PESTE OCEAN

Ioana POENARU

Sublimii marinari ai poeziei de dragoste: Mihaela CD & Trandafir Sîmpetru

„Unde-s doi, talentul crește”, am putea parafraza această recenzie de carte, această invitație de a descoperi, cu emoție neașteptată, recenta apariție editorială a editurii Globart Universum, „Dialog peste ocean”, semnată deopotrivă de Mihaela CD și Trandafir Sîmpetru.

Nu vă lăsați înșelați de titlu, cuvântul „ocean” e scris intenționat cu literă mică. Aici nu e vorba despre Oceanul Atlantic, care, ce-i drept, separă locul de trăire fizică al celor 2 autori (Canada, respectiv România), ci despre oceanul infinit al artei, al poeziei, al frumosului în cele mai rafinate detalii.

Nu știu nici cui a aparținut ideea acestui dialog, nici cum a apărut și s-a concretizat. Cert este că această întâlnire, poate unică, reușește să creeze un dialog de la egal la egal plin de duioșie, de emoție și trăire sufletească, mai rar întâlnite în lumea literară actuală.

Cartea se dorește a fi o punte de poeme pentru suflet, cum este specificat chiar pe copertă. Altfel spus, oricine e conștient de sensibilitatea sa interioară poate pași cu încredere pe acest pod, oricând și până oriunde va dori. Singur sau însoțit, cititorul va descoperi o panoplie de poezii și poeme dintre cele mai reușite ale celor 2 autori, ce „dialoghează” în limbajul

binecunoscut lor, al creației literare. Cei 2 artizani ai condeiului țes un adevărat ștergar de gânduri poetice, o maramă de emoții fine și delicate, pe aproape 200 de pagini, într-un stil când alert, când melancolic, dar întotdeauna unic al poeziei de dragoste.

Confundându-se ca stil uneori până la asimilare, detașându-se alteori diametral opus, Mihaela și Trandafir își aruncă unul celuilalt săgeți parfumate, inteligente și sugestive, încărcate de semnificații subtile. Ca-ntr-un tango cunoscut doar de ei doi, ale cărui reguli le păstrează cu sfințenie, dar din care ne împărtășesc cu generozitate și nouă producția finală, spectacolul, strălucirea. Ca-ntr-un zburcuc inițiativ, ca-ntr-o sarabandă a valurilor poetice, ca doi mateloți care știu să manevreze cu pricepere pârghiile vasului pe care-l conduc printre apele mereu surprinzătoare ale poeziei.

„Dialog peste ocean” e mai mult decât o simplă colaborare între 2 autori. Este produsul a doi autori talentați, chintesența sufletelor lor, a iubirii de neam și de aproape care-i animă și care-i împinge spre alte și alte țărături ale creației, nebănuite, necunoscute încă...

O carte – document, o carte – far, care luminează calea tuturor celor însetați de lumină, de frumos, de poezie autentică. O carte dedicată celor ce simt și gândesc românește.

Vânt din pupa!

→ Continuare din pag. 36

Doină ce-și ridică Dorul, deasupra Ciocârliei, care zugrăvește cu triful ei serafic marginile albastre ale cerului, încrustând arhangheli de lumină peste aurora tămâioasă a curcubeului valah. Cu cântul serafic, cu leagănarea de catifea a luminii, cu fiorul iubirii absolute, sub pâlپăirile de Auroră boreală a fost alintat și **Cocoul dumnezeesc de Fecioara MARIA – Maica Domnului**. / „Nani, nani, / Puiu mamii. / Haide, pește / De mi-l crește; / Și tu rață, / De-l rășfață; / Și tu știucă, / De mi-l culcă; / Și tu somn, / De mi-l adormi; / Și tu crap, / De-l ia de cap; / Și-l aruncă-ntr-un vilcel, / Ca să doarmă frumușel.” (Gr. G. Tocilescu, Roșiorii de Vede, cules de Christian N. Țapu) / „Nani, nani, copiliță, / Draga mamii garofiță, / Că mama te-o legăna / Și pe față te-o spăla / Cu apă de la izvoare, / Ca să fii ruptă din soare. / Nani, nani, draguliță, / Crește ca o garofiță. / Să fii naltă, trestioară, / Albă ca o lăcrămioară, / Blîndă ca o turturea /

Și frumoasă ca o stea!” (Vasile Alecsandri, Moldova) „Nani, nani, pușor, / culcă-mi-te mititel / Și te scoală măricel; / Să te duci cu oile, / Pe câmpu cu florile; / Să te duci cu vacile, / Pe coasta cu fragile; / Să te plouă ploile, / Să-nflorești ca florile.” (Teodor. Bălășel, Com. Ștefănești-Argeș) „Jucați paparudele, / Să pornească ploile, / Să umple pătulele, / Paparudele! / Să plouă cu ciurele, / Ciurele, dîrmonele, / Să umple pătulele, / Să se verse ploile, / Să se umple gîrlele, / Ca să crească florile, / Paparudele! / Joacă fata lui **Matei**, / Cu cercei de brebenei, / Cu salbă de ghiocei, / Să pornească ploile, / Să crească bucatele / Paparudele! / Joacă, joacă, fa Marie, / La toamnă bișag să fie, / Cară o sută și-o mie, / Să-mi de-a și mie și ție, / Paparudele! / Haidea, haidea, fa Marie, / La toamnă bișag să fie, / Paparudele!” (T. Bălășel, Com. Ștefănești, Argeș)

Va urma

CÂND COBOARĂ SOARELE-N APUS

Elena BUICĂ

În ultimele decenii ale zilelor noastre, a ieșit la iveală un fenomen cu care omenirea se confruntă pentru prima oară, fără să se găsească o rezolvare rezonabilă. E vorba de creșterea speranței de viață și îmbătrânirea populației, ca urmare a progresului tehnologic care permite explorarea și tratarea, chiar protejarea ori transplantul diferitelor organe, iar în viitorul apropiat biorobotica. Acest fenomen constituie o problemă socială deosebit de importantă și complexă, fiindcă necesită găsirea unor soluții pentru păstrarea condiției de demnitate, în timpul petrecut de viețuitori în anii senectuții.

În acești ani, longevitatea a crescut de la 70-75 de ani, la 90-100 de ani, în contrast cu nașterile care au scăzut și, astfel, numărul mare al seniorilor devine mai evident și s-au ridicat noi și dificile probleme, care cer studii bazate pe observații îndelungate. Astfel, multe studii bazate pe cercetare, care să descopere legi și condiții de funcționare a corpului și psihicului vârstnicilor, sunt aflate doar în fază de elaborare.

Aceste studii sunt necesare și salutare pentru prevenirea și combaterea efectelor negative ale înaintării în vârstă, ar putea sugera modalități și diverse activități, precum și un mod de viață care trebuie adoptat cerințelor, asumarea unor noi roluri și încercarea unor lucruri noi.

Seniorii au de unde alege, fiindcă această etapă de viață poate fi o povară greu de suportat, dar poate fi și o perioadă extraordinară, dacă luăm în calcul avantajele pe care le aduce cu sine, precum: mai mult timp liber pentru a desfășura activități plăcute, pentru a petrece timp cu nepoții, retrăind cu aceștia timpul de odinioară. E timp de a călători, de a tăifăsuși cu prietenii, de a rememora momente fericite și realizări, de a citi sau scrie, de a se dedica unor cauze dragi, inclusiv prin voluntariat. Este importantă acceptarea bătrâneții într-un mod natural, apoi efortul de a găsi soluții de pus în practică, așa cum ți se potrivesc cel mai bine.

Insuficiența studiilor despre senectute face ca tot ce se scrie pe această temă să fie o contribuție

benefică. Consider că e important ca aceia interesați să cunoască direct de la cei în vârstă câte ceva despre experiența lor desfășurată în această etapă aflată între autonomie și vulnerabilitate.

Acesta a fost și pentru mine un îndemn pentru a reveni de mai multe ori cu însemnări despre viețuirea la această vâr-stă. O contribuție, oricât de mică, ar putea fi de folos celor care trăiesc acesta etapă de viață atât de dinamică și atât de schimbătoare.

Trebuie să ținem cont că bătrânețea are trei etape: prima etapă, între 65-70 ani, apoi etapa medie, între 70-85 ani și etapa terminală, între 85 și... cât vrea Domnul.

Prima etapă este cea a acceptării în noua situație, a acomodării și a orientării pentru a alege ce se potrivește în funcție de personalitatea fiecăruia. Personal, am străbătut-o căutând șansa noii mele viețuiri pe pământ Canadian. Când șansa a sosit plimbându-se prin fața casei mele, am deschis fereastra, am tras-o înăuntru și nu i-am mai dat drumul. Această șansă a fost publicația „Observatorul” din Toronto, și se întâmpla la aniversarea celor 70 de ani, deci la începutul celei de a doua etape care este cea mai productivă. Acum se pot pune în evidență performanțe maxime care se pot menține în bună măsură, și după această perioadă.

Aici se încadrează grosul activității mele pe tărâmul scrisului, proză scurtă, izvorâtă dintr-o activitate febrilă. În această perioadă, am publicat 17 cărți și am în pregătire o nouă carte, în limba engleză (traduceri); am apărut în nenumărate antologii și dicționare și am publicat în aproximativ 30 de reviste și continuu să o fac și acum. În această etapă de viață, am trăit cu intensitate bucuria împlinirii, nu atât prin ceea ce am primit, cât prin ceea ce am dăruit din preaplinul inimii.

Cea de a treia etapă, la care mă voi referi mai pe larg, este cea în care mă aflu acum: „Când coboară soarele-n apus” cum este și titlul acestor însemnări inspirat din catrenul Otiliei Cazimir: „M-am resemnat:/ atât a fost să fie./ Mă uit cum cade soarele-n apus/ Și-aștept răspunsuri – care n-or să vie,/ La întrebări pe care nu le-am pus.”

Mă regăsesc în acest catren chiar dacă nu în totalitate. „M-am resemnat”, pentru că „atât a fost să fie”, dar știu că nu a fost chiar puțin. Cei aproape 88 de ani i-am trăit cu intensitate, cu toate cele ale vieții – și bune, și rele. Mă consider biruitoare peste câteva planuri importante de viață, dar știu că am lăsat și multe alte vise într-o lacră specială, a cărei cheiță o va primi nepoata mea, Mara-Elena, ca pe viitor să le scoată la lumină și să împlinească ea câte ceva din

→ Continuare în pag. 38

Poeme de dragoste

Ion Iancu VALE

Necesara sosire

*vin de departe iubito
cu sufletul plătând și trupul flămând
dintr-un univers
abia născut încă sosesc
unde am rătăcit fără busolă și hartă
negăsindu-te la nici o poartă
neafându-te în nici o soartă
o, au trecut atâția ani nelumină
de când nu te mai știu
tâmplă firavă de cer albăstriu
de aceea vreau acum tot o gură să fiu
palmele mele să aibe gură
umerii mei gură să poarte
călcâiele mele gură să fie
să nu obolesc devorându-te
vin de departe iubito
dintr-un univers*

*abia născut încă sosesc
sunt mulți ani nelumină de când
obsedantă te port
ca pe moarte în gând*

O noapte ca nici o alta

*fără seamăn noaptea aceea
ne va marca amintirea
precum o supraviețuire
căci rareori dimineața
s-au privit alții
atât de împăcați și fără silă
ca niciodată palmele fiecăruia
ca într-un tainic ritual
au căutat cu atâta sete
urmele nocturnelor mângâieri
ai plecat apoi Soledad
prea iute despărțirea
lăsându-mă fără glas
precum groaza de cădere în gol
eu am rămas să găsesc o poartă
pe care să intrăm fără a ne apleca
în speranța că noaptea aceea
se va repeta în neștire
și că nici o rană nu se va preface
în statui*

Pregătire de plecare

*mai matinal decât dimineața
i-am spus e timpul pregătește-te
Duminică a zborurilor mele
ea m-a rugat să o ajut la îmbrăcat
atunci i-am pus cercei licăritori
în urechile-i de smalt parfumat
să îi ghicesc și să îi adulmec
de departe și pe întuneric făptura
i-am caligrafiat numele
pe sânii toropiți de dragoste
să nu-i uite gura mea silabele
i-am presărat rouă pe pânțele
și i-am descântat pentru rodnicie
ce frumoasă era iubita mea
gătită astfel
fălci de lup ochii mei se făcură
și mi-am zis cu teamă
ea nu trebuie lăsată liberă
ea nu trebuie lăsată...
am zăvorât-o de aceea în mine
și am plecat liniștit în drum*

→ Continuare din pag. 37

ceea ce mie nu mi-a fost cu puțință. Și dacă acum „mă uit cum cade soarele-n apus” o fac cu seninătate pentru că ultimele două decenii mi-au stat sub lumina cuvântului scris, o lumină ruptă din soarele care-mi inundase întreaga ființă. Și, dacă „aștept răspunsuri – care n-or să vie,/ La întrebări pe care nu le-am pus”, asta înseamnă că m-am înscris în rândul oamenilor care țin dreapta cumpănă a gândirii și privesc cu liniște și împăcare mersul firesc, așa cum l-a lăsat Creatorul nostru. Deși mă așteaptă la ușă geamantanul pregătit pentru drumul cel lung, până atunci, trăiesc, simt și gust amarul și mierea acestei etape de viață, așa cum le-am trăit și pe toate celelalte.

Deoarece pentru mine timpul are acum alte dimensiuni, pe lângă ponoasele aduse de povara anilor, acum gust mai altfel frumusețea zilei, a orei, a clipei, e mai altfel frumusețea apusului de soare, dar și explozia vitalității în răsăritul său. Îmbrățișarea nopții e și ea mai altfel atunci când chem misterele, acele taine care au rămas mereu ascunse privirilor din timpul când eram îndreptată spre împlinirea existenței zilnice și șlefuirea propriei identități, care continuă și acum. Acum, mai altfel mă apropiu de acele taine pe care numai inima le poate dezvălui când e împăcată cu sine și departe de timpul când gândul glisa pe gheața subțire a

lucidității. Acum lumea înaltului îmi este mai aproape vederii mele. Nu pierd, însă, din ochi nici linia coborâtoare a orizontului.

Pentru că bătrânețea se instalează pe îndelete, fără seisme deosebite, dă prilej organismului să-și dezvolte capacități compensatorii care să contribuie la echilibru și adaptare. Astfel, după câte o undă de tristețe, îmbrățișez cu bucurie lumina crepusculară care mi-a adus împăcarea inimii cu mintea și împreună au făcut să înflorească frumuseți, armonii și noi înțelesuri ale viețuirii pe acest pământ. Cele mai multe frumuseți sunt născute din lucrurile mici, aproape neînsemnate, aflate în preajma noastră și pe care nu le-am băgat în seamă în anii tinereții.

Acum, fiindcă simt că îmi e mai aproape boarea neantului, iar uneori mi se pare că aud vuietul veșniciei în efortul lui de a tăia timpul în două, ori mi se pare că aud câte un corb croncănind, găsesc refugiul, ca și până acum, tot în ceea ce

Domnul a lăsat pentru mângâierea și bucuria noastră, lumea cuvântului scris.

Așadar, scrisul început la 70 de ani a fost și rămâne partea cea mai luminoasă din toate îndeletnicirile vârstelor târzii.

Din partea autorului la volumul „Miracolul cuvântului”.

Semnal de carte

ELENA OPREA - "File de album din istoria literaturii române"

Preambul: Doamna Elena Oprea din Câmpina a fost publicată, până în prezent, în paginile revistei noastre, cu o serie de grupaje de poezie, și iată că ne surprinde acum, și cu o carte de proză de excepție. Este vorba de primul volum al sintezei intitulată „File de album din istoria literaturii române” apărută anul acesta la prestigioasa editură bucureșteană „Ghepardul”.

De remarcat și că, această carte, este prefată de reputatul scriitor Emanoil Toma, că are culegerea, tehnoredactarea și coperta realizate, profesional, de către Teodora Nicolae și că totuși, această apariție nu este singura carte de proză scrisă de Elena Oprea. Iată-i de aceea și palmaresul scriitoricesc de până acum: PROZĂ: - Flacăra

pământului ; - N.I. Simache, stea călăuzitoare; - N.I. Simache, comoară sacră a istoriei; - Mărturisiri; - Ceasuri de istorie. POEZIE: - Tăcutele poeme; - Ireversibil; - Poeme; - O lacrimă ce curge; - Aș vrea clipa; - Vis și adevăr. (A consemnat IIV)

Fragment din prefață: „Când încheiem o vizită într-o grădină botanică, rămânem cu impresia parfumului florilor, a formei și culorilor acestora, a modului cum sunt situate în planul de ansamblu al grădinii, dar simțim nevoia să ne mai întoarcem pentru a descoperi amănunte noi și să căutăm și alte informații cu privire la speciile văzute. Tot astfel și cartea doamnei Elena Oprea lasă impresia parfumului literaturii române, ne întredeschide ușa autorilor importanți și a operelor lor semnificative și ne subliniază revelația semnăturilor olografe ale autorilor, ce cumva ne atestă că acești oameni chiar au existat și că au depus un imens efort în realizarea operelor de care noi ne bucurăm azi.”

Emanoil Toma - Membru al Uniunii Scriitorilor din România

CÂND ȘI DUMNEZEU SPERĂ

Ion Iancu VALE

Speranța este un cuvânt ce se trage dintr-o rădăcină latinească, și care sună aproape identic în toate limbile de această sorginte. Mai mult, prin extensie, el este folosit și în limbi de altă origine, devenind cu timpul o expresie emblematică, mondială. Acest cuvânt reprezintă sentimentul de încredere în rezolvarea favorabilă a unei acțiuni, a unei idei. Înseamnă nădejdea în atingerea și soluționarea unei dorințe, a unui scop propus, a unui plan conceput...Este așteptarea în rezolvarea a ceva benefic, de bun augur, frumos, minunat...Speranța izvorăște din tot ce are omul mai curat, mai înălțător, din tot ce are mai profund în forurile sale interioare. Poate că după iubire, ea este cea mai pozitivă stare umană.

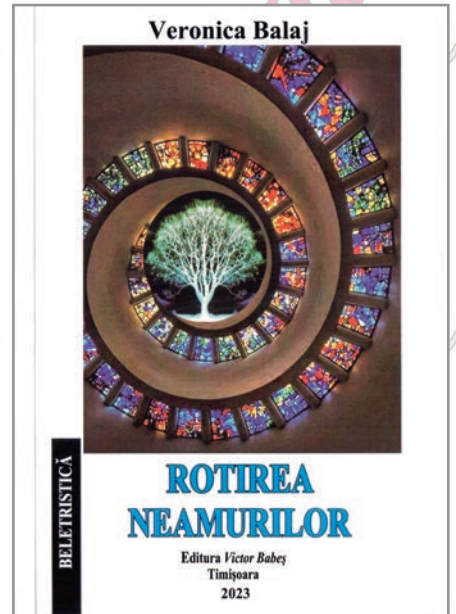
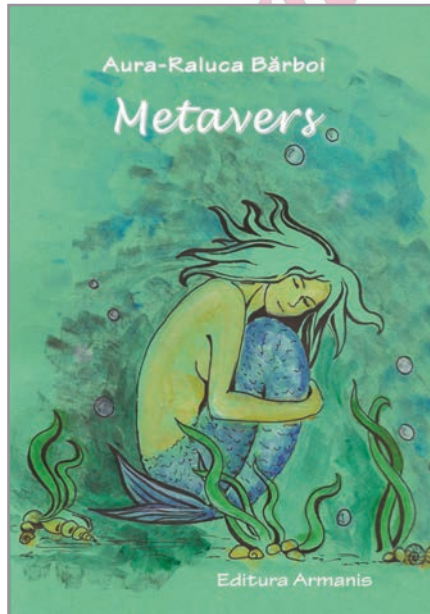
Deseori destinul (karma, soarta sau cum i s-o mai zice) este extrem de nefavorabilă individului. Căci sunt oameni pentru care neșansa, necazul, suferința sunt stări, din păcate, de bază, ale existenței lor. Și acest lucru din cauză, probabil, că omul fiind în general rău, este sortit să sufere.

Existența lui pământească se reduce astfel la o derulare de trăiri dureroase, drept pedeapsă pentru greșelile comise în alte vieți, în alte existențe...

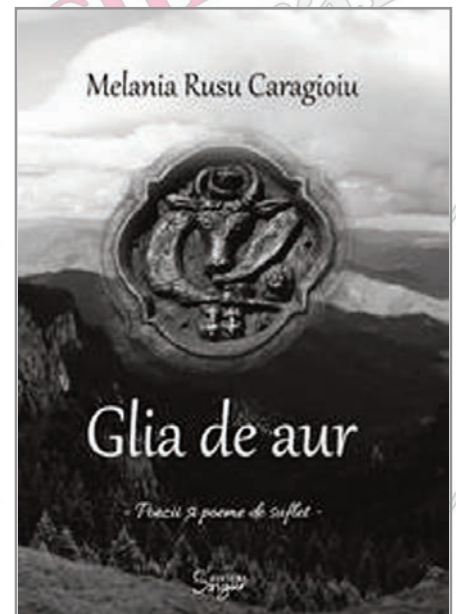
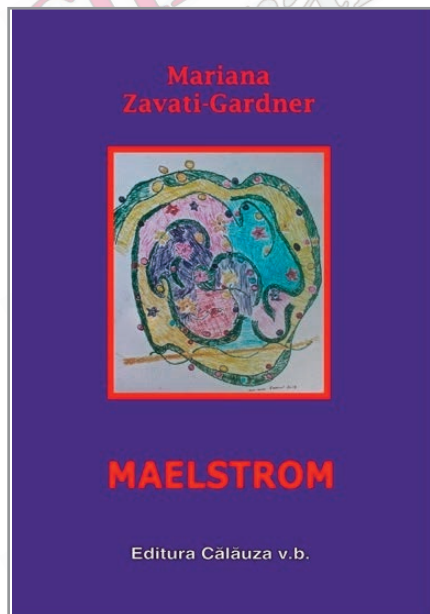
Omul trebuie să existe și să perpetueze. Viața trebuie să curgă. Așa a fost să fie. În acest sens Dumnezeu i-a dat ca dar de seamă, speranța. Întotdeauna când ești bolnav, speră să se găsească leac pentru înlăturarea bolii, oricât ar fi ea de gravă; când ești sărac, aștepti cu încredere ca norocul să-ți suradă și să scapi de nevoi; când ai un dușman puternic și nemilos, nu disperă, ci, dimpotrivă speră să-l învingi, în cele din urmă...

Dacă în antichitate romanii se închinau zeiței Spes, ale cărei temple se găseau la tot pasul în Roma, cât și în Imperiu acum oamenii își îndreaptă gândurile către un unic Dumnezeu, în bisericile și templele Lui, căci, de la El și către El se îndreaptă speranța tuturor. Dacă a greși este omenesc, a spera este divin. Căci, Dumnezeu însăși, speră în voința și potența omului de a ajunge, până la urmă, să discearnă și să-și creeze o existență (așa cum scrie în Carte), din care răul să fie îndepărtat, iar binele inițial, să reprezinte chintesența existenței sale terestre.: „Justițiarul”- 2004

Climate literare

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„O societate bună este cea în care cel sărac nu e prea sărac, iar cel bogat nu e prea bogat” - **Primo Levi**

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>

ZEN PRINT TIPOGRAFIE | EDITURĂ
editura cărții revistei
garni completă de bază
materiale presă/promocivare
Și apăsăm din valoare hârtiei!

www.zen.ro | zen.print@gmail.com | fax: 0345 401 330 | mobil: 0765 464 304